ĢENERĀLADVOKĀTA JEVGENIJA TANČEVA [*EVGENI TANCHEV*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2021. gada 15. jūlijā [1]

Lieta C-948/19

UAB "Manpower Lit"
pret
E.S.,
M.L.,
M.P.,
V.V.,
R.V.,
piedaloties
Eiropas Dzimumu līdztiesības institūtam (*EIGE*)

(*Lietuvos Aukščiausiasis Teismas* (Lietuvas Augstākā tiesa) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Sociālā politika – Pagaidu darbs – Direktīvas 2008/104/EK piemērošanas joma – Eiropas Savienības aģentūras – Lietotājuzņēmumi saskaņā ar Direktīvas 2008/104 1. panta 1. punktu un 3. panta 1. punkta d) apakšpunktu – Regula (EK) Nr. 1922/2006 – Eiropas Dzimumu līdztiesības institūts kā lietotājuzņēmums

1. Šis *Lietuvos Aukščiausiasis Teismas* (Lietuvas Augstākā tiesa; turpmāk tekstā – "iesniedzējtiesa") lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir piektais gadījums, kad Tiesai tiek lūgts interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/104/EK (2008. gada 19. novembris) par pagaidu darba aģentūrām [2]. Tā novitāte ir tas, ka lietotājuzņēmums, kurā pieteikuma iesniedzējus, pagaidu darbiniekus E.S., M.L., M.P., V.V. un R.V. (turpmāk tekstā – "pieteikuma

[1] Oriģinālvaloda – angļu.

[2] OV 2008, L 327, 9. lpp. Skat. iepriekšējos spriedumus, 2013. gada 11. aprīlis, *Della Rocca* (C-290/12, EU:C:2013:235); 2015. gada 17. marts, *AKT* (C-533/13, EU:C:2015:173); 2016. gada 17. novembris, *Betriebsrat der Ruhrlandklinik* (C-216/15, EU:C:2016:883); 2020. gada 14. oktobris, KG (Secīga norīkošana darbā saistībā ar pagaidu darba aģentūru darbu) (C-681/18, EU:C:2020:823), un 2021. gada 3. jūnijs, *TEAM POWER* (C-784/19, EU:C:2021:427). Skat. arī Vispārējās tiesas spriedumu, 2016. gada 13. decembris, *IPSO/ ECB* (T-713/14, EU:T:2016:727).

iesniedzēji")[3], norīkoja viņu darba devējs *UAB "Manpower" Lit* (turpmāk tekstā – "atbildētājs darba devējs")[4], bija Savienības aģentūra, proti, Eiropas Dzimumu līdztiesības institūts[5] (turpmāk tekstā – "*EIGE*").

2. Pieteikuma iesniedzēji apgalvo, ka, pārkāpjot gan valsts tiesību aktus, gan Direktīvu 2008/104, atbildētājs darba devējs viņus esot diskriminējis, pamatojoties uz to, ka pamatlietas faktiskajos apstākļos [aģentūra] *EIGE* viņiem maksāja zemākas algas nekā tās, kuras viņi būtu saņēmuši, ja *EIGE* būtu viņus tieši pieņēmusi darbā saskaņā ar Padomes Regulu (EEK/EAEK) Nr. 31 (EEK) un Nr. 11 (EAEK), ar ko nosaka Eiropas Kopienu un Eiropas Atomenerģijas Kopienas Civildienesta noteikumus un Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtību[6].

3. Tādējādi sešu prejudiciālo jautājumu mērķis ir noskaidrot, vai un cik lielā mērā fakts, ka lietotājuzņēmums, uz kuru atbildētājs darba devējs norīkoja pieteikuma iesniedzējus, bija Eiropas Savienības aģentūra, ietekmē pamatlietas iznākumu.

4. Esmu nonācis pie secinājuma, ka *EIGE* kā Eiropas Savienības aģentūras statusam nav nozīmes pamatlietas iznākumā, ņemot vērā, ka jebkurš Lietuvas tiesu rīkojums atbildētājam darba devējam samaksāt pieteikuma iesniedzējiem neizmaksāto atalgojumu nekādā veidā neietekmētu *EIGE* administratīvo autonomiju[7] un neierobežotu Civildienesta noteikumus[8]. Pamatlieta attiecas uz strīdu starp divām privātpersonām, galvenokārt saistoties ar faktu novērtēšanu, lai ievērotu vienlīdzīgas attieksmes principu, kura konkrēta izpausme ir Direktīvas 2008/104 5. panta 1. punkts[9] un attiecībā uz kuru *EIGE* ir trešās personas, kas iestājusies lietā, statuss.

5. Turklāt *EIGE* ietilpst Direktīvas 2008/104 *ratione personae* piemērošanas jomā attiecībā uz jēdzienu "lietotājuzņēmumi, kas veic saimnieciskas darbības, neatkarīgi no tā, vai tie gūst peļņu vai ne" saskaņā ar tās 1. panta 2. punktu, ņemot vērā, ka direktīvu nevar uzskatīt par tādu, kas izslēdz Savienības iestādes, organizācijas, birojus un aģentūras no tās darbības jomas.

3 E.S., M.L., M.P., V.V. un R.V. lietas materiālos tiek saukti par "atbildētājiem kasācijas tiesvedībā". Tā kā viņi bija pieteikuma iesniedzēji pirmajā instancē Lietuvas tiesās, šajos secinājumos viņi tiks saukti šādi.

4 *UAB Manpower Lit* lietas materiālos tiek dēvēts par "kasācijas sūdzības iesniedzēju". Tā kā *UAB Manpower Lit* bija atbildētājs pirmajā instancē Lietuvas tiesās, šajos secinājumos tas tiks saukts "atbildētājs darba devējs".

5 Skat. Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1922/2006 (2006. gada 20. decembris) par Eiropas Dzimumu līdztiesības institūta izveidi (OV 2006, L 403, 9. lpp.). Skat. it īpaši tās 1. pantu. Jāņem vērā, ka *EIGE* nav Eiropas Savienības iestāde LES 13. panta izpratnē. Izteicienu "iestādes, organizācijas, biroji un aģentūras" parasti lieto Līgumos, lai apzīmētu visas iestādes, kas izveidotas ar Līgumiem vai sekundārajiem tiesību aktiem. Skat. Eiropas Savienības Pamattiesību hartas skaidrojumus (OV 2007, C 303, 17. lpp.) par Hartas 51. panta 1. punktu. Skat. arī 1. panta 2. punkta a) apakšpunktu Tiesas Reglamenta 2012. gada 25. septembra konsolidētajā versijā (OV 2012, L 265, 1. lpp.), kas grozīta 2013. gada 18. jūnijā (OV 2013, L 173, 65. lpp.), 2016. gada 19. jūlijā (OV 2016, L 217, 69. lpp.), 2019. gada 9. aprīlī (OV 2019, L 111, 73. lpp.) un 2019. gada 26. novembrī (OV 2019, L 316, 103. lpp.). Par aģentūrām vispārīgi skat., piemēram, Kohtamäki, N., *Theorising the legitimacy of EU regulatory agencies* (Lang, 2019); Busuioc, M., *European Agencies: Law and Practices of Accountability* (OUP, 2013).

6 (OV Īpašais izdevums latviešu valodā; Nodaļa 01, Sējums 002, 5. lpp.); grozīta ar Padomes 2004. gada 22. marta Regulu (EK, Euratom) Nr. 723/2004 (OV 2004, L 124, 1. lpp.) (turpmāk tekstā – "Civildienesta noteikumi"). Regulas Nr. 31 daļa, kas attiecas uz pārējo Eiropas Kopienu darbinieku nodarbināšanas kārtība, turpmāk tiks saukta par "*CEOS*".

7 Skat. it īpaši LESD 335. pantu.

8 Skat. it īpaši Regulas Nr. 1922/2006 6. pantu un LESD 335. un 336. pantu.

9 Pēc analoģijas skat. spriedumu, 2018. gada 5. jūnijs, *Grupo Norte Facility* (C-574/16, EU:C:2018:390, 46. punkts), kas attiecās uz 4. klauzulas 1. punktu 1999. gada 18. martā noslēgtajā Pamatnolīgumā par darbu uz noteiktu laiku, kurš iekļauts pielikumā Padomes Direktīvai 1999/70/EK (1999. gada 28. jūnijs) par *UNICE*, *CEEP* un EAK noslēgto pamatnolīgumu par darbu uz noteiktu laiku (OV 1999, L 175, 43. lpp.). Direktīvas 2008/104 5. apsvērumā ir paskaidrota saikne starp abām direktīvām.

I. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības

6. Direktīvas 2008/104 1. pants "Darbības joma" ir formulēts šādi:

"1. Šī direktīva attiecas uz darba ņēmējiem, kam ir darba līgums vai darba attiecības ar pagaidu darba aģentūru un kas norīkoti lietotājuzņēmumos veikt pagaidu darbu to uzraudzībā un vadībā.

2. Šo direktīvu piemēro valsts un privātiem uzņēmumiem, kas ir pagaidu darba aģentūras vai lietotājuzņēmumi, kas veic saimnieciskas darbības, neatkarīgi no tā, vai tie gūst peļņu vai ne.

3. Dalībvalstis pēc apspriešanās ar sociālajiem partneriem var noteikt, ka šī direktīva neattiecas uz darba līgumiem vai attiecībām, kas izveidotas kā īpašas valsts vai valsts atbalstītas profesionālās apmācības, integrēšanas vai pārkvalificēšanas programmas daļa."

7. Šīs direktīvas 2. pantā "Mērķis" ir noteikts:

"Šīs direktīvas mērķis ir nodrošināt pagaidu darba aģentūru darbinieku aizsardzību un uzlabot pagaidu darba aģentūru darba kvalitāti, nodrošinot 5. pantā izklāstīto vienlīdzīgas attieksmes principa piemērošanu pagaidu darba aģentūru darbiniekiem un atzīstot pagaidu darba aģentūras kā darba devējus, tajā pašā laikā ņemot vērā vajadzību izveidot piemērotu sistēmu pagaidu darba aģentūru darba izmantošanai, lai efektīvi palīdzētu radīt darba vietas un attīstīt elastīgas darba formas."

8. Direktīvas 2008/104 3. panta "Definīcijas" 1. punkta d) un f) apakšpunktā un 2. punktā ir noteikts šādi:

"Šajā direktīvā:

[..]

d) "lietotājuzņēmums" ir fiziska vai juridiska persona, kura labā un kura uzraudzībā un vadībā pagaidu darba aģentūras darbinieks strādā noteiktu laiku;

[..]

f) "darba un nodarbinātības pamata apstākļi" ir darba un nodarbinātības apstākļi, kas noteikti tiesību aktos administratīvos noteikumos, koplīgumos un/vai citos saistošos vispārējos noteikumos, kas ir spēkā lietotājuzņēmumā attiecībā uz:

   i) darba laiku, virsstundām, pārtraukumiem, atpūtas laiku, nakts darbu, brīvdienām un valsts noteiktām brīvdienām;

   ii) darba samaksu.

2. Šī direktīva neskar valstu tiesību aktus attiecībā uz darba samaksu, darba līguma, darba attiecību vai darba ņēmēja definīciju.

[..]"

9. Direktīvas 2008/104 5. pants "Vienlīdzīgas attieksmes princips" ir ietverts tās II nodaļā, kas ir veltīta darba apstākļiem. 5. panta 1. punkts ir formulēts šādi:

"Darba un nodarbinātības pamata apstākļi pagaidu darba aģentūru darbiniekiem to norīkojuma laikā lietotājuzņēmumā ir vismaz tādi paši kā tie, ko piemērotu, ja tie šajā uzņēmumā darbā būtu pieņemti tieši un veiktu šo pašu darbu.

[..]"

10. Regulas Nr. 1922/2006 2. pants "Mērķi" ir formulēts šādi:

"Institūta vispārīgie mērķi ir sekmēt un stiprināt dzimumu līdztiesības veicināšanu, tostarp dzimumu līdztiesības integrēto pieeju, visās Kopienas politikas jomās un no tām izrietošajās valstu politikas jomās un cīņu pret diskrimināciju dzimuma dēļ, kā arī veicināt ES pilsoņu izpratni par dzimumu līdztiesību, sniedzot tehnisko palīdzību Kopienas iestādēm, jo īpaši Komisijai, un dalībvalstu iestādēm, kā izklāstīts 3. pantā."

11. Regulas Nr. 1922/2006 3. pants "Uzdevumi" ir formulēts šādi:

"1. Lai sasniegtu 2. pantā izklāstītos mērķus, Institūts:

a) apkopo, analizē un izplata attiecīgu objektīvu, salīdzināmu un uzticamu informāciju par dzimumu līdztiesību, tostarp izpētes rezultātus un labas prakses piemērus, ko tai darījušas zināmus dalībvalstis, Kopienas iestādes, pētniecības centri, līdztiesības struktūras attiecīgajās valstīs, nevalstiskās organizācijas, sociālie partneri, attiecīgās trešās valstis un starptautiskās organizācijas, un iesaka jomas turpmākai izpētei;

b) izstrādā metodes, lai uzlabotu datu objektivitāti, salīdzināmību un uzticamību Eiropas līmenī, paredzot kritērijus, kas uzlabos informācijas konsekvenci un, apkopojot datus, ņems vērā dzimumu aspektus;

c) izstrādā, analizē, izvērtē un izplata metodoloģiskus līdzekļus, lai atbalstītu dzimumu līdztiesības integrēšanu visās Kopienas politikas jomās un no tām izrietošajās valstu politikas jomās un lai atbalstītu dzimumu līdztiesības integrēto pieeju visās Kopienas iestādēs un struktūrās;

d) veic apsekojumus par stāvokli Eiropā dzimumu līdztiesības jomā;

e) lai atbalstītu un sekmētu pētniecību, uzlabotu pieejamo resursu izmantošanu un veicinātu informācijas apmaiņu un izplatīšanu, izveido un koordinē Eiropas Dzimumu līdztiesības sadarbības tīklu, iesaistot centrus, struktūras, organizācijas un ekspertus, kas nodarbojas ar dzimumu līdztiesības jautājumiem un dzimumu līdztiesības integrēto pieeju;

f) organizē *ad hoc* ekspertu sanāksmes, lai atbalstītu Institūta pētniecības darbu, veicinātu informācijas apmaiņu pētnieku starpā un sekmētu dzimumu perspektīvas iekļaušanu viņu veiktajos pētījumos;

g) lai paplašinātu ES pilsoņu izpratni par dzimumu līdztiesības jautājumiem, kopā ar atbilstīgiem partneriem rīko Eiropas līmeņa konferences, kampaņas un sanāksmes un iesniedz secinājumus un rezultātus Komisijai;

h) izplata informāciju par pozitīviem piemēriem visos dzīves aspektos saistībā ar sieviešu un vīriešu lomām, kuras nav stereotipi, un sniedz savus secinājumus un ierosmes, kuru mērķis ir publiskot un turpmāk izmantot šādus panākumu piemērus;

i) attīsta dialogu un sadarbību ar nevalstiskām organizācijām un vienlīdzīgu iespēju sekmēšanas organizācijām, universitātēm un ekspertiem, pētniecības centriem, sociālajiem partneriem un citām attiecīgām struktūrām, kas aktīvi iesaistās līdztiesības panākšanā valsts un Eiropas līmenī;

j) sagatavo dokumentācijas avotus, kas pieejami sabiedrībai;

k) publiskām un privātām organizācijām dara pieejamu informāciju par dzimumu līdztiesības integrēto pieeju; un

l) sniedz Kopienas iestādēm informāciju par dzimumu līdztiesību un dzimumu līdztiesības integrēto pieeju valstīs, kas pievienojas, un kandidātvalstīs.

2. Institūts par darbībām publicē gada ziņojumu."

II. Lietuvas tiesības

12. *Lietuvos Respublikos įdarbinimo per laikinojo įdarbinimo įmones įstatymas* (turpmāk tekstā – "Lietuvas Republikas Likums par pagaidu darba aģentūru īstenoto nodarbinātību") redakcijā, kas bija spēkā no 2013. gada 1. maija līdz 2017. gada 1. jūlijam, dienai, kad stājās spēkā jaunais *Lietuvos Respublikos Darbo kodeksas* (Lietuvas Republikas Darba kodekss, turpmāk tekstā – "Darba kodekss"), bija šāds noteikums:

"2. pants. Šajā likumā izmantotās principu definīcijas.

[..]

3. "Lietotājs" ir visas fiziskās vai juridiskās personas un visas pārējās organizatoriskās struktūras, kuru labā un kuru kontrolē un vadībā pagaidu darbinieki uz laiku strādā."

13. Darba kodeksa, kas stājās spēkā 2017. gada 1. jūlijā, 75. panta 2. punktā ir noteikts šādi:

"Pagaidu darba aģentūrai ir jānodrošina, lai pagaidu darba ņēmēja saņemtais atalgojums par lietotājuzņēmuma labā paveikto darbu ir vismaz līdzvērtīgs atalgojumam, kas tiktu maksāts, ja lietotājuzņēmums uz darba līguma pamata būtu nolīdzis pagaidu darbinieku tā paša darba veikšanai, izņemot gadījumus, kad pagaidu darbinieki, kas nodarbināti saskaņā ar pagaidu darba līgumiem uz nenoteiktu laiku, starp norīkojumiem darbā saņem atalgojumu no pagaidu darba aģentūras un šī atalgojuma līmenis starp norīkojumiem darbā ir līdzvērtīgs tam, ko saņem, norīkojot veikt darbu. Lietotājuzņēmumam ir papildu atbildība par pienākuma izpildi, kas paredz samaksāt pagaidu darba ņēmējam par darbu, kurš veikts lietotājuzņēmuma labā, vismaz līdzvērtīgā atalgojuma apmērā, kāds tiktu maksāts, ja lietotājuzņēmums pagaidu darbinieku būtu nolīdzis uz darba līguma pamata šī paša darba veikšanai." [10]

[10] Lietuvas Republikas Likuma par pagaidu darba aģentūru īstenoto nodarbinātību 3. panta 3. punktā bija paredzēts līdzīgi.

14. 2017. gada 6. jūnijā, ņemot vērā Lietuvas Republikas likumdevēja noteiktās izmaiņas Darba kodeksā, 75. panta 2. punktam tika pievienots šāds teksts:

"2. [..] Saistībā ar šo pienākumu lietotājam pēc pagaidu darba aģentūras pieprasījuma ir jāsniedz pēdējai minētajai informācija par atalgojumu, kas piešķirts lietotāju pašu attiecīgās kategorijas darbiniekiem."

III. Fakti, tiesvedība un uzdotie prejudiciālie jautājumi

15. Atbildētājs darba devējs 2012. gadā bija izvēlētais pretendents pagaidu personāla pakalpojumu sniegšanai *EIGE*[11], trešai personai pamatlietā. Atbildētājs darba devējs noslēdza līgumu ar *EIGE*, kurā bija norādīti apstākļi, kādos *EIGE* vajadzīgs pagaidu personāls, tostarp nepieciešamā personāla profilu veidi un kategorijas, kā arī darba apstākļi. Līguma mērķis bija: atbalstīt *EIGE* pastāvīgo personālu; īslaicīgi veikt papildu uzdevumus ierastajiem un tos, kas rodas konkrētu projektu rezultātā; tikt galā ar darba pieplūduma periodiem noteiktā laika posmā; novērst personāla trūkumu *EIGE* gadījumos, kad prombūtne ir radusies noteiktu konkrētu iemeslu dēļ. Pagaidu personālam bija jābūt personālam, kas nav *EIGE* ierēdņi, proti, uz kuriem neattiecas Civildienesta noteikumi vai kas nav pieņemti darbā saskaņā ar šiem noteikumiem[12].

16. Atbildētājs darba devējs izsludināja *EIGE* nodrošināšanas ar personālu vajadzībām atbilstošu darbu konkursus un savā tīmekļa vietnē publicēja paziņojumu par darbā pieņemšanu un darba sludinājumus. Šajos paziņojumos kodolīgi tika aprakstīts darba raksturs un vakanču aizpildīšanai nepieciešamā kvalifikācija[13].

17. Pieteikuma iesniedzēji noslēdza pagaidu darba līgumus ar atbildētāju darba devēju, kurš piekrita viņiem maksāt stundas likmi, kas darba attiecību laikā svārstījās. Maksājamās stundas likmes bija šādas: 5,20 EUR palīgam dokumentācijas dienestā; 5,20 EUR palīgam sakaru dienestā; 4,34 EUR administratīvajam palīgam; 5,20 EUR IT atbalstam; 4.34 EUR palīgam personāla dienestā[14].

18. Pagaidu darba līgumiem bija pievienoti pielikumi, kuros norādīts, ka *EIGE* bija lietotājuzņēmums. Pielikumos bija norādīta arī pie *EIGE* personāla piederoša persona, kura bija atbildīga par norādījumu sniegšanu nolīgtā darba veikšanai[15].

19. Līgumiem bija jāpaliek spēkā līdz to izbeigšanai pēc lietotājuzņēmuma *EIGE* rīkojuma. Līdz 2019. gada 1. janvārim bija izbeigti līgumi ar visiem pieteikuma iesniedzējiem. Rezultātā pieteikuma iesniedzēji *Darbo ginčų komisija* (Darba strīdu komisija, Lietuva) lūdza piedzīt neizmaksātās darba algas.

20. Ar 2018. gada 20. jūnija lēmumu Darba strīdu komisija, balstoties uz Direktīvu 2008/104 un Darba kodeksa 75. panta 2. punktu, secināja, ka atbildētājs ir diskriminējis pieteikuma iesniedzējus, jo viņiem izmaksātās algas ir zemākas nekā tās, kuras viņi būtu saņēmuši, ja viņus tieši būtu nodarbinājusi *EIGE*. Darba strīdu komisija konstatēja, ka darbinieki, kuri bija pieņemti

11 *EIGE* to norādīja savā atbildē uz Tiesas rakstveida jautājumiem kā atbilstošu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (2012. gada 25. oktobris) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, un ar ko atceļ Padomes Regulu (ES, Euratom) Nr. 1605/2002 (OV 2012, L 298, 1. lpp.). Šī regula vairs nav spēkā.

12 Saskaņā ar Komisijas rakstveida apsvērumiem.

13 Saskaņā ar Komisijas rakstveida apsvērumiem.

14 Saskaņā ar Komisijas rakstveida apsvērumiem.

15 Saskaņā ar Komisijas rakstveida apsvērumiem.

darbā ar pagaidu darba līgumiem, pildīja *EIGE* pastāvīgo darbinieku funkcijas. Darba strīdu komisija nolēma, ka pieteikuma iesniedzējiem būtu bijis jāmaksā atalgojums, kas atbilst tam, kas saskaņā ar *CEOS* piemērojams *EIGE* līgumdarbiniekiem II funkciju grupas 4. pakāpē (lietvedības un sekretariāta uzdevumi, biroja vadīšana un citi līdzvērtīgi tehniski uzdevumi, ko veic ierēdņu vai pagaidu darbinieku uzraudzībā)[16]. Tā lika piedzīt no atbildētāja darba devēja neizmaksātās darba algas par sešu mēnešu periodu 2018. gada laikā[17].

21. Atbildētājs darba devējs neveiksmīgi pārsūdzēja Darba strīdu komisijas lēmumu *Vilniaus miesto apylinkės teismas* (Viļņas pilsētas rajona tiesa, Lietuva), kura noraidīja šo pārsūdzību 2019. gada 20. februārī. Pēc tam atbildētājs darba devējs iesniedza apelācijas sūdzību *Vilniaus apygardos teismas* (apgabaltiesa, Viļņa, Lietuva). Ar 2019. gada 20. jūnija rīkojumu šī tiesa apelācijas sūdzību noraidīja.

22. Atbildētājs darba devējs iesniedzējtiesā sniedza kasācijas sūdzību. Tā 2019. gada 30. decembrī nolēma, ka pamatlietā ir izvirzīti jautājumi par Savienības tiesību aktu interpretāciju un piemērošanu. Ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu tā uzdeva šādus jautājumus:

"1) Kādam būtu jābūt jēdziena "valsts uzņēmums", kas ietverts Direktīvas 2008/104 1. panta 2. punktā, saturam? Vai tādas Eiropas Savienības aģentūras kā [Eiropas Dzimumu līdztiesības institūts (*EIGE*)] ir jāuzskata par "valsts uzņēmumiem" Direktīvas 2008/104 izpratnē?

2) Uz kuriem subjektiem (pagaidu darba aģentūru, lietotājuzņēmumu, vismaz uz vienu no tiem vai, iespējams, uz abiem) saskaņā ar Direktīvas 2008/104 1. panta 2. punktu attiecas kritērijs par saimnieciskās darbības veikšanu? Vai [Regulas Nr. 1922/2006] 3. un 4. pantā noteiktās *EIGE* darbības jomas un funkcijas ir uzskatāmas par saimnieciskām darbībām, ņemot vērā, kā tās ir definētas (saprotamas) Direktīvas 2008/104 1. panta 2. punkta izpratnē?

3) Vai Direktīvas 2008/104 1. panta 2. un 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, pamatojoties uz tiem, var izslēgt no direktīvas piemērošanas tās valsts un privātās pagaidu darba aģentūras vai lietotājuzņēmumus, kas nav iesaistīti direktīvas 1. panta 3. punktā minētajās attiecībās un neveic saimniecisko darbību, kas minēta direktīvas 1. panta 2. punktā?

4) Vai Direktīvas 2008/104 5. panta 1. punkta tiesību normas par pagaidu darba aģentūru darbinieku tiesībām uz darba un nodarbinātības pamatnosacījumiem, it īpaši attiecībā uz atalgojumu, būtu pilnībā jāpiemēro Eiropas Savienības aģentūrām, uz kurām attiecas Savienības īpašās darba tiesību normas un LESD 335. un 336. pants?

5) Vai dalībvalsts tiesību akti (Lietuvas Darba kodeksa 75. pants), ar kuriem transponē Direktīvas 2008/104 5. panta 1. punkta tiesību normas attiecībā uz visiem uzņēmumiem, kuri izmanto pagaidu darbiniekus (ieskaitot Savienības iestādes), nepārkāpj Savienības iestādes administratīvās autonomijas principu, kas nostiprināts LESD 335. un 336. pantā, un [Civildienesta noteikumus], kuri reglamentē algu aprēķināšanu un izmaksu?

6) Ņemot vērā, ka visi amati (darba funkcijas), uz kuriem darbiniekus tieši pieņem *EIGE*, ietver uzdevumus, ko var veikt tikai tie darbinieki, kuri strādā saskaņā ar [Civildienesta noteikumiem], vai pagaidu darba aģentūru darbinieku attiecīgie amati (darba funkcijas) tiek uzskatīti par "šo pašu darbu" Direktīvas 2008/104 5. panta 1. punkta izpratnē?"

16 80. pants, *CEOS*.

17 Saskaņā ar Komisijas rakstveida apsvērumiem.

23. Rakstveida apsvērumus Tiesā iesniedza pieteikuma iesniedzēji, Lietuvas Republika un Komisija. Tiesas sēdes nebija, taču Tiesa uzdeva rakstveida jautājumus. *EIGE* un Komisija sniedza atbildes.

IV. Rakstveida apsvērumu kopsavilkums

24. Pieteikuma iesniedzēji uzsver, ka *EIGE* neesot ne puse, ne atbildētāja pamatlietā un ka saskaņā ar Darba kodeksa 75. panta 2. punktu tādējādi *EIGE* neesot atbildīga par pieteikuma iesniedzēju algu izmaksu. Abas puses esot Lietuvas subjekti, un Direktīvā 2008/104 paredzēto aizsardzību nevarot mazināt ar *EIGE* starptautisko statusu. Tā rīkojoties, tiktu radīta sociālā spriedze.

25. Saskaņā ar iedibināto judikatūru un Direktīvas 2008/104 1. panta 2. punkta formulējumu bezpeļņas organizācijas netiek automātiski izslēgtas no "saimnieciskas darbības" veikšanas [18]. Drīzāk "saimnieciska darbība" nozīmē visas darbības, kas saistītas ar saimnieciskiem darījumiem, neatkarīgi no interesēm, kuru dēļ tās tiek veiktas. Dažādām *EIGE* darbībām (piemēram, izglītošanai, informēšanai, statistikas apkopošanai) ir saimniecisks raksturs, jo to veikšanai nepieciešami saimnieciski darījumi, piemēram, maksājumu veikšana. Tikai brīvprātīga darbība nav "saimnieciska darbība".

26. Direktīvas 2008/104 interpretācija, kas ļauj Eiropas Savienības aģentūrām, tādām kā *EIGE*, diskriminēt pagaidu darba aģentūras darbiniekus, jo *EIGE* darbiniekiem, kas pieņemti darbā saskaņā ar Civildienesta noteikumiem, ir īpašs statuss, kas nav līdzīgs pagaidu darbinieku statusam, būtu pretrunā Direktīvas 2008/104 mērķiem.

27. Jēdziena "saimnieciska darbība" neesamība Lietuvas tiesību aktos, īstenojot Direktīvu 2008/104 ar Darba kodeksa 75. pantu, atbilst Savienības tiesībām [19]. Deviņpadsmit dalībvalstis Direktīvu 2008/104 īsteno tāpat kā Lietuva.

28. Pieteikuma iesniedzēji apgalvo, ka ir bijis acīmredzams, ka *EIGE* saskaņā ar Civildienesta noteikumiem varēja tieši pieņemt darbā personālu tādu pašu administratīvo uzdevumu veikšanai kā to, kuru veikšanai tika pieņemti darbā viņi [20]. Tiesības tikt tieši pieņemtiem darbā attiecas uz darbiniekiem, sākot no manuālu uzdevumu veicējiem, piemēram, bagāžas nesējiem un uzkopšanas personāla, līdz pat augsta līmeņa vadītājiem. Šādas funkcijas, kuras veic pagaidu darbinieki, būtu jāsalīdzina ar *EIGE* pastāvīgā personāla funkcijām.

29. Dalībvalstu tiesās pieteikuma iesniedzēji iesniedza pietiekami daudz pierādījumu (e-pastus, paziņojumus utt.), ka viņi faktiski ir veikuši ne tikai atbalsta funkcijas, bet arī uzdevumus, kurus paredzēts veikt tikai *EIGE* tieši pieņemts personāls (piemēram, plānošanu un budžeta vadību). Runa ir par faktu, kas būtu jāievēro, pat ja no tiesiskā viedokļa *EIGE* pastāvīgā personāla un pieteikuma iesniedzēju funkcijas nav līdzīgas.

18 Pieteikuma iesniedzēji atsaucas uz spriedumu, 2016. gada 17. novembris, *Betreibsrat der Ruhrlandklinik* (C-216/15, EU:C:2016:883).

19 Šeit pieteikuma iesniedzēji atsaucas uz Direktīvas 2008/104 2. pantā aprakstīto mērķi un Komisijas 2004. gada 12. jūlija Ieteikumu par iekšējo tirgu regulējošu direktīvu transponēšanu valsts tiesību aktos (OV 2005, L 98 47. lpp.).

20 Šeit pieteikuma iesniedzēji atsaucas uz *CEOS* 80. pantu un četrām saistībā ar uzdevumiem tajā minētajām funkciju grupām.

30. Visbeidzot pieteikuma iesniedzēji uzsver, ka viņi esot bijuši nodarbināti kā pagaidu darbinieki no 22 līdz 36 mēnešiem. Līgumus *EIGE* esot izbeidzis pēc tam, kad pieteikuma iesniedzēji pieprasījuši neizmaksāto darba algu samaksu. Pieteikuma iesniedzēju saņemtais atalgojums esot svārstījies starp 700 EUR un 800 EUR, kas ir aptuveni trešdaļa to *EIGE* darbinieku atalgojuma, kuri pieņemti darbā tieši un veic līdzīgas funkcijas.

31. Lietuvas Republika saistībā ar pirmo prejudiciālo jautājumu norāda, ka pagaidu darbinieku nediskriminācijas princips esot ES sociālo tiesību princips, ko nevar interpretēt sašaurināti [21]. Direktīvas 2008/104 plašā darbības joma esot atspoguļota plašajā interpretācijā, kas jēdzienam "darba ņēmējs" piešķirta šīs direktīvas 1. panta 1. punktā [22]. Saskaņā ar Tiesas judikatūru par Savienības tiesību normu, kas aizsargā darba ņēmējus, interpretāciju, atkāpes esot jāinterpretē tādējādi, ka tās ir attiecināmas tikai uz to, kas ir nepieciešams to interešu nodrošināšanai, kuras šī atkāpe aizsargā [23].

32. Ņemot to visu vērā, jebkurai *ratione personae* izslēgšanai no Direktīvas 2008/104 piemērošanas jomas jābūt skaidrai un precīzai [24]. Pagaidu darba aģentūru darba ņēmēju izmantošanas ierobežošana attiecībā uz publisko tiesību subjektiem, piemēram, *EIGE*, neatbilstu nevienam no iemesliem, kas paredzēti Direktīvas 2008/104 4. panta 1. punktā saistībā ar pieļaujamajiem aizliegumiem vai ierobežojumiem pagaidu darba aģentūru izmantošanā [25]. Pagaidu darba aģentūru darbinieku aizsardzības samazināšana, tikai pamatojoties uz to, ka lietotājuzņēmums ir dibināts uz atšķirīga juridiskā pamata nekā tas, kurš paredzēts dalībvalsts publiskajās tiesībās, nozīmētu vēl vienu nepamatotas diskriminācijas pamatu. Praktiski jau esot noteikts, ka tad, kad iestādes un aģentūras pieņem darbā pagaidu darba aģentūru darbiniekus, tām jāievēro tās dalībvalsts tiesību akti, kurā tās atrodas [26].

33. Lietuvas Republika apgalvo, ka ar Direktīvu 2008/104 tiek īstenotas pamattiesības, kuras aizsargā Hartas 31. pants. Tādējādi abas tās attiecoties uz *EIGE* kā "lietotājuzņēmumu" saskaņā ar Hartas 51. panta 1. punktu. Iestādēm, ievērojot lojalitātes pienākumu, kā darba devējām esot jāņem vērā Savienības līmenī pieņemtie tiesību akti [27].

34. Attiecībā uz otro un trešo jautājumu Lietuvas Republika piekrīt Komisijas nostājai [28]. Dalībvalstīm, piemēram, Lietuvai, esot atļauts izvēlēties plašāku Direktīvas 2008/104 piemērošanas jomu, minimālo saskaņošanas direktīvu, un attiecināt to uz lietotājuzņēmumiem, kas neveic saimnieciskas darbības [29], tāpēc neesot nepieciešams izlemt, vai *EIGE* veic saimniecisko darbību Direktīvas 2008/104 1. panta 2. punkta izpratnē.

21 Lietuvas Republika atsaucas uz spriedumu, 2018. gada 5. jūnijs, *Grupo Norte Facility* (C-574/16, EU:C:2018:390, 36.–38. punkts un tajos minētā judikatūra). Atsauce ir izdarīta arī uz Direktīvas 2008/104 mērķi, 10. un 12. apsvērumu, kā arī 2. un 5. pantu.

22 Atsaucoties uz spriedumu, 2016. gada 17. novembris, *Betriebsrat der Ruhrlandklinik* (C-216/15, EU:C:2016:883, 36. punkts).

23 Atsaucoties uz spriedumu, 2010. gada 14. oktobris, *Union syndicale Solidaires Isère* (C-428/09, EU:C:2010:612, 40. punkts).

24 Šajā saistībā Lietuvas Republika atsaucas uz izņēmumiem, kas paredzēti Direktīvas 2008/104 1. panta 3. punktā un 4. panta 1. punktā.

25 Vispārīgi skat. spriedumu, 2015. gada 17. marts, *AKT* (C-533/13, EU:C:2015:173). Skat. arī spriedumu, 2020. gada 14. oktobris, KG (Secīga norīkošana darbā pagaidu darba aģentūru kontekstā) (C-681/18, EU:C:2020:823, 43. punkts).

26 Atsaucoties uz spriedumu, 2016. gada 13. decembris, *IPSO*/ECB (T-713/14, EU:T:2016:727, 28. un 95. punkts).

27 Atsaucoties uz spriedumiem, 2016. gada 13. decembris, *IPSO*/ECB (T-713/14, EU:T:2016:727, 96., 105. un 106. punkts), un 2013. gada 19. septembris, Komisija/*Strack*, pārskatīšana (C-579/12 RX-II, EU:C:2013:570, 39. punkts).

28 Atsaucoties uz COM(2014) 176 *final*.

29 Atsaucoties uz Direktīvas 2008/104 9. pantu un spriedumu, 2016. gada 17. novembris, *Betreibsrat der Ruhrlandklinik* (C-216/15, EU:C:2016:883, 44.–47. punkts).

35. Attiecībā uz ceturto un piekto jautājumu Lietuvas Republika norāda – tā kā neesot īpaša noteikuma Civildienesta noteikumos, pagaidu darba aģentūras darbinieku norīkošanu Savienības aģentūrā kā "lietotājuzņēmumā" regulējot Direktīvas 2008/104 5. pants un dalībvalsts tiesību akti, ar kuriem to transponē (tostarp LESD 335. panta dēļ). Tā esot Revīzijas palātas nostāja, ar kuru ir apšaubīta septiņu ES aģentūru, tostarp *EIGE*, darbību likumība attiecībā uz atbilstību Direktīvai 2008/104 [30].

36. Lietuvā, īstenojot Direktīvu 2008/104, netiekot pārkāpts ne Savienības iestāžu autonomijas princips, ne Civildienesta noteikumos ietvertie noteikumi par atalgojuma aprēķināšanu. Jebkāda atšķirīga attieksme pret Savienības iestādēm, struktūrām un aģentūrām esot jāparedz tieši piemērojamos Savienības tiesību aktu noteikumos.

37. Attiecībā uz sesto jautājumu Lietuvas Republika norāda, ka Direktīvas 2008/104 5. panta 1. punkts esot vienlīdzīgas attieksmes vispārējā principa konkrēta izpausme [31]. Vārdi 5. panta 1. punktā "veikt šo pašu darbu" ļaujot hipotētiski salīdzināt darbiniekus. To nevarot šauri interpretēt, domājot, piemēram, ka attiecīgajiem darbiem ir jābūt identiskiem, pretējā gadījumā no noteiktā pienākuma būtu pārāk viegli izvairīties. Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir norādīts, ka *EIGE* ir mēģinājusi pieņemt darbā pagaidu darbiniekus, lai atbalstītu *EIGE* pastāvīgo personālu, tostarp, lai uzņemtos papildu uzdevumus un novērstu personāla trūkumu pastāvīgā personāla locekļu prombūtnes laikā. Vispārējā tiesa esot konstatējusi, ka, ņemot vērā pieteikuma iesniedzēju darba līgumus un faktiski veiktos uzdevumus, visi pagaidu darbinieki daļēji vai pilnībā veica *EIGE* pastāvīgā personāla funkcijas. Fakts, ka pagaidu darbinieki var ieņemt valsts civildienesta ierēdņu vai aģentu amatus slimības vai bērna kopšanas atvaļinājuma laikā, atspēkojot argumentu, ka likumā noteiktās funkcijas ir aizliegts uzticēt personām, uz kurām Civildienesta noteikumi neattiecas.

38. Attiecībā uz pirmo un otro jautājumu *Komisija* apgalvo, ka gan pagaidu darba aģentūrai, gan lietotājuzņēmumiem ir jāveic saimnieciskā darbība saskaņā ar Direktīvas 2008/104 1. panta 2. punktu. Atbalsts šai interpretācijai rodams arī tās pirmsākumos [32].

39. Tomēr Komisija atzīst, ka, pamatojoties uz Direktīvas 2008/104 1. panta 2. punkta formulējumu, *EIGE* nevar izslēgt no tās darbības jomas, pamatojoties uz to, ka tā ir valsts uzņēmums. Komisija apgalvo, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru *EIGE* neveicot saimniecisko darbību [33] galvenokārt tāpēc, ka *EIGE* nepiedāvā preces vai pakalpojumus noteiktā tirgū un nekonkurē ar citu uzņēmumu piedāvāto.

30 OV 2019, C 417, 1. lpp. (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2019.417.01.0001.01.FRA&toc=OJ:C:2019:417:TOC), 1.33. un 2.30. punkts.

31 Atsauce izdarīta uz spriedumu, 2018. gada 5. jūnijs, *Grupo Norte Facility* (C-574/16, EU:C:2018:390, 46. punkts).

32 Komisija šajā ziņā atsaucas uz Komisijas sākotnējā priekšlikuma direktīvai (COM(2002) 149, galīgā redakcija) 1. panta 2. punktu, Eiropas Parlamenta 2002. gada 20. marta normatīvo rezolūciju un grozīto Komisijas 2002. gada 28. novembra priekšlikumu.

33 Komisija pamatojas uz spriedumiem, 2011. gada 24. maijs, Komisija/Beļģija (C-47/08, EU:C:2011:334, 96. punkts); 2011. gada 6. septembris, *Scattolon* (C-108/10, EU:C:2011:542, 44. punkts), un 2016. gada 17. novembris, *Betriebsrat der Ruhrlandklinik* (C-216/15, EU:C:2016:883, 44. un 47. punkts). Tā pamatojas arī uz Regulas Nr. 1922/2006 10. apsvērumu, 2. un 3. pantu un 4. panta 1. punktu.

40. Attiecībā uz trešo jautājumu Komisija ierosina to pārformulēt šādi: "Vai Direktīvas 2008/104 1. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj dalībvalsts tiesību normas, saskaņā ar kurām Direktīva 2008/104 ir piemērojama pagaidu darba aģentūrām vai lietotājuzņēmumiem, kuri neveic saimniecisko darbību?" Komisija piedāvā uz šo jautājumu atbildēt noraidoši [34].

41. Attiecībā uz ceturto un piekto jautājumu Komisija uzskata, ka vienlīdzīgas attieksmes princips saskaņā ar Direktīvas 2008/104 5. panta 1. punktu prasot, lai pret pieteikuma iesniedzējiem izturētos tāpat kā pret darbiniekiem, kurus tieši pieņēmusi darbā *EIGE* saskaņā ar Lietuvas tiesību aktiem, bet ne tiem, kas nodarbināti, pamatojoties uz Civildienesta noteikumiem [35]. *EIGE* esot nolēmusi pieņemt darbā pagaidu darbiniekus saskaņā ar dalībvalsts tiesību aktiem, un šī izvēle esot likumīga saskaņā ar Savienības tiesību aktiem atbilstoši LESD 272. un 335. pantam. Tur atzītā spēja nodibināt līgumattiecības attiecas arī uz darba līgumiem un pakalpojumu sniegšanu [36]. Šāda pieņemšana darbā esot nelikumīga tikai tad, ja tā tiek veikta, lai izvairītos no Civildienesta noteikumu piemērošanas [37], taču iestādēm ir plaša rīcības brīvība, izvēloties pieņemšanai darbā visvairāk piemērotos līdzekļus. Tā pieļaujot lielāku elastību nekā nosacījumi, kas piemērojami darbiniekiem līgumdarbinieku kategorijā [38].

42. Komisija turklāt uzsver, ka direktīvas esot adresētas dalībvalstīm un nevar pašas par sevi noteikt pienākumus Savienības iestādēm to attiecībās ar savu personālu [39]. Saskaņā ar LESD 336. pantu Savienības iestādes paredz noteikumus, kas ir piemērojami šādās attiecībās, tāpēc vienīgi izņēmuma kārtā šīs direktīvas ir tieši piemērojamas [40], lai gan direktīvas var būt iedvesmas avots, lai noteiktu Savienības iestāžu pienākumus attiecībā uz Eiropas Savienības publiskajām funkcijām [41], un iestādēm savā kā darba devēja rīcībā ir jāņem vērā Savienības leģislatīvie akti [42]. Tas attiecoties tikai uz ierēdņiem un citiem darbiniekiem, kuriem piemērojami Civildienesta noteikumi, un tādējādi neattiecoties uz pieteikuma iesniedzējiem.

43. Tāpēc saskaņā ar Direktīvas 2008/104 5. panta 1. punktu pieteikuma iesniedzēju stāvoklis esot jāsalīdzina ar personālu, kuru saskaņā ar Lietuvas tiesību aktiem tieši pieņēmusi darbā *EIGE* bez pagaidu darba aģentūras starpniecības, nevis ar Savienības pastāvīgo personālu. Tas atbilst Savienības iestāžu autonomijas principam. Personu, kuru pieņem darbā nevis ES iestāde, bet gan juridiska persona, piemēram, pagaidu darba aģentūra, saskaņā ar dalībvalsts tiesību aktiem, nevarot uzskatīt par tādu, kuru pieņēmusi darbā vienība, kas ir līdzvērtīga administratīvai

34 Šajā nozīmē Komisija atsaucas uz Direktīvas 2008/104 23. apsvērumu, kā arī 9. panta 1. punktu un 11. pantu, direktīvas juridisko pamatu, proti, LESD 153. panta 2. punktu (bijušo EKL 137. panta 2. punktu), LESD 153. panta 4. punktu un spriedumiem, 1990. gada 18. oktobris, *Dzodzi* (C-297/88 un C-197/89, EU:C:1990:360, 39.–42. punkts); 1997. gada 17. jūlijs, *Leur-Bloem* (C-28/95, EU:C:1997:369, 33. punkts), un 2019. gada 19. novembris, *TSN* un *AKT* (C-609/17 un C-610/17, EU:C:2019:981, 48. punkts). Komisija savā atbildē uz Tiesas rakstveida jautājumiem piebilst, ka šie valstu tiesību akti nevarot būt pretrunā LESD 336. pantam, kas piešķir Eiropas Savienībai autonomiju attiecībā uz Civildienesta noteikumiem.

35 Komisija norāda, ka Civildienesta noteikumi reglamentē tiesiskās attiecības starp iestādēm un to darbiniekiem un rada savstarpējas tiesības un pienākumus. Komisija atsaucas uz spriedumiem, 2006. gada 22. februāris, *Adam*/Komisija (T-342/04, EU:T:2006:61, 34. punkts), un 2011. gada 12. jūlijs, Komisija/Q (T-80/09 P, EU:T:2011:347, 41. punkts).

36 Komisija atsaucas uz spriedumu, 1999. gada 19. jūlijs, *Mammarella*/Komisija (T-74/98, EU:T:1999:159, 39. un 40. punkts). Spriedums, 1989. gada 6. decembris, *Mulfinger* u.c./Komisija (C-249/87, EU:C:1989:614, 10. punkts).

37 Spriedums, 1989. gada 6. decembris, *Mulfinger* u.c./Komisija (C-249/87, EU:C:1989:614, 11. un 14. punkts).

38 Komisija atsaucas tostarp uz spriedumu, 2015. gada 24. novembris, Komisija/*D' Agostino* (T-670/13, EU:C:2015:877, 32. punkts).

39 Šeit Komisija atsaucas uz spriedumu, 2018. gada 4. decembris, *Carreras Sequeros* u.c./Komisija (T-518/16, EU:T:2018:873, 60. punkts) (apelācijas instancē C-119/19 P).

40 Šeit Komisija atsaucas uz sprieduma paraugu, 2013. gada 19. septembris, Komisija/*Strack*, pārskatīšana (C-579/12 RX-II, EU:C:2013:570, 46. punkts).

41 Komisija atsaucas uz spriedumu, 2019. gada 7. februāris, RK/Padome (T-11/17, EU:T:2019:65, 68. un 70. punkts).

42 Spriedums, 2018. gada 4. decembris, *Carreras Sequeros* u.c./Komisija (T-518/16, EU:T:2018:873, 61. punkts).

iestādei, un tā nevarot iegūt Eiropas Savienības ierēdņa statusu [43]. Direktīvas 2008/104 interpretācija, saskaņā ar kuru pagaidu darbiniekus faktiski uzskata par līdzvērtīgiem līgumdarbiniekiem, varētu apdraudēt Eiropas Savienības autonomiju [44] un radīt nepārvaramas praktiskas grūtības [45]. Komisija jautā, vai būtu jāpiemēro Protokols (Nr. 7) par privilēģijām un imunitāti Eiropas Savienībā [46].

44. Attiecībā uz sesto jautājumu Komisija norāda, ka dalībvalsts tiesai esot jāpārbauda, vai pieteikuma iesniedzēji ir veikuši administratīvos uzdevumus vai drīzāk tādus, kas saistīti ar "pamatdarbībām" un *EIGE* uzdevumiem saskaņā ar tā dibināšanas regulējumu, lai pārbaudītu, vai mērķis ir bijis izvairīties no Civildienesta noteikumu piemērošanas. Tomēr tā uzskata, ka *EIGE* neesot pārsniegusi savas rīcības brīvības robežas, pieņemot darbā pagaidu darba aģentūru darbiniekus saskaņā ar Lietuvas tiesību aktiem. Administratīvā palīdzība neesot jāuzskata par uzdevumu, kas jāuzņemas pašai *EIGE* kā "pamatdarbība" [47]. Iesniedzējtiesa neesot kompetenta pārkvalificēt attiecīgos līgumus par līgumiem, uz kuriem attiecas *CEOS*, tāpēc ka pieteikuma iesniedzēji nav noslēguši līgumus ar *EIGE*, bet gan ar atbildētāju darba devēju (pagaidu darba aģentūru), un tāpēc ka pamatlietā *EIGE* ir trešā persona.

V. Vērtējums

A. Prejudiciālo jautājumu pārformulēšana

45. Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru ar LESD 267. pantu iedibinātās sadarbības starp valstu tiesām un Tiesu procedūrā tai ir jāsniedz valsts tiesai noderīga atbilde, kas ļautu tai izlemt tās izskatīšanā esošo lietu. No šādas perspektīvas raugoties, Tiesai attiecīgā gadījumā ir jāpārformulē tai iesniegtie jautājumi [48].

46. Šajā lietā no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu skaidri izriet, ka Tiesa tiek lūgta lemt par to, vai tāda Savienības aģentūra kā *EIGE* ietilpst Direktīvas 2008/104 jēdzienā "lietotājuzņēmums"; ja tas tā ir, vai Lietuvas Republikas termina "lietotājuzņēmums" īstenošana tādējādi, lai aptvertu uzņēmumus, kas neveic saimniecisko darbību, nozīmē, ka pagaidu darba aģentūru darbinieku norīkošana šādiem uzņēmumiem tiek reglamentēta ar Direktīvu 2008/104; ja tā nav, vai *EIGE* "veic saimnieciskas darbības, neatkarīgi no tā, vai tā gūst peļņu vai ne", saskaņā ar Direktīvas 2008/104 1. panta 2. punktu un, ja tas tā ir, vai Direktīvas 2008/104 5. panta 1. punkta par vienlīdzīgu attieksmi pret *EIGE* kā "lietotājuzņēmumu" un saistībā ar strīdu starp divām privātām personām, kur *EIGE* ir trešā persona, kas iestājusies lietā, piemērošana kaitētu *EIGE* [49] un Civildienesta noteikumu administratīvajai autonomijai?

47. Tāpēc iesaku pārformulēt sešus prejudiciālos jautājumus šādos četros jautājumos.

43 Komisija atsaucas uz rīkojumu, 2001. gada 6. jūlijs, *Dubigh* un *Zaur-Gora*/Komisija (T-375/00, EU:T:2001:181, 21. punkts).

44 Komisija atsaucas uz spriedumu, 1985. gada 3. oktobris, *Tordeur* (232/84, EU:C:1985:392, 27. punkts).

45 Proti, kādi līgumdarbinieka darba samaksas elementi būtu jāņem vērā; kurš fiskālais režīms būtu jāņem vērā, ievērojot to, ka valsts režīmā un Savienības režīmā piemērojamie nosacījumi ir pilnīgi atšķirīgi.

46 OV 2016, C 202, 266. lpp.

47 Komisija atsaucas uz spriedumu, 1989. gada 6. decembris, *Mulfinger* u.c./Komisija (C-249/87, EU:C:1989:614).

48 Piemēram, spriedums, 2020. gada 17. decembris, *Generalstaatsanwaltschaft Hamburg* (C-416/20 PPU, EU:C:2020:1042, 27. punkts un tajā minētā judikatūra).

49 Skat. Regulas Nr. 1922/2006 6. pantu un LESD 335. un 336. pantu.

"1) Vai tādas Eiropas Savienības aģentūras kā *EIGE* ir "lietotājuzņēmumi" saskaņā ar Direktīvas 2008/104 1. panta 2. punktu, kā definēts Direktīvas 2008/104 3. panta 1. punkta d) apakšpunktā?

2) Vai Direktīva 2008/104 būtu jāinterpretē tādējādi, ka tā izslēdz Direktīvas 2008/104 piemērošanu pagaidu darba aģentūru darbinieku norīkošanai lietotājuzņēmumiem, kuri neveic saimniecisko darbību?

3) Vai *EIGE* darbības jomas un funkcijas, kas noteiktas Regulas Nr. 1922/2006 3. un 4. pantā, būtu uzskatāmas par saimnieciskām darbībām saskaņā ar Direktīvas 2008/104 1. panta 2. punktu?

4) Ja attiecīgās dalībvalsts tiesas ir konstatējušas, ka visos amatos un darba funkcijās, ko veic pagaidu darbinieku aģentūru darbinieki, ietver uzdevumus, ko veic tikai tie darbinieki, kuri nodarbināti saskaņā Civildienesta noteikumiem, vai pagaidu darba aģentūras darbinieku attiecīgie amati un darba funkcijas var tikt uzskatīti par "šo pašu darbu" Direktīvas 2008/104 5. panta 1. punkta izpratnē vai arī šāda Direktīvas 2008/104 5. panta 1. punkta interpretācija ir pretrunā *EIGE* administratīvajai autonomijai un/vai Civildienesta noteikumiem [50]?"

VI. Atbildes uz pārformulētajiem prejudiciālajiem jautājumiem

A. Atbilde uz pirmo jautājumu

48. Atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša. Savienības aģentūras, piemēram, Eiropas Dzimumu līdztiesības institūts saskaņā ar Direktīvas 2008/104 1. panta 2. punktu ir "lietotājuzņēmumi", kā tas definēts Direktīvas 2008/104 3. panta 1. punkta d) apakšpunktā.

49. Vispārējā tiesa jau ir nospriedusi, ka Savienības iestāde, proti, Eiropas Centrālā banka, ir "lietotājuzņēmums" Direktīvas 2008/104 1. panta 2. punkta izpratnē, taču nesniedzot pamatojumu tā argumentācijai [51]. Tas, iespējams, bija loģiskas sekas faktam, ka krietni pirms Direktīvas 2008/104 pieņemšanas Savienības iestādes bija izmantojušas pagaidu darba aģentūras, lai apmierinātu pagaidu darbinieku vajadzības, izmantojot darba līgumus, kurus reglamentē attiecīgās Savienības iestādes atrašanās vietas valsts tiesību akti [52].

50. Turklāt Civildienesta tiesa 2006. gadā nosprieda, ka apstāklis, ka uz noteiktu laiku noslēgts darba līgums bija noslēgts ar organizāciju, uz kuru attiecās publiskās starptautiskās tiesības, pats par sevi nebija pietiekams, lai izslēgtu Tiesas judikatūras nozīmīgumu Direktīvas 1999/70 un tai pievienotā pamatnolīguma interpretēšanā [53]. Ņemot to vērā, piekrītu Lietuvas Republikas

[50] Skat. Regulas Nr. 1922/2006 6. pantu un LESD 335. un 336. pantu.

[51] Spriedums, 2016. gada 13. decembris, *IPSO*/ECB (T-713/14, EU:T:2016:727, 102. punkts).

[52] Skat., piemēram, spriedumu, 1985. gada 3. oktobris, *Tordeur* (232/84, EU:C:1985:392), un rīkojumu, 2001. gada 6. jūlijs, *Dubigh* un *Zaur-Gora*/Komisija (T-375/00, EU:T:2001:181). Pēdējais minētais attiecās uz pagaidu darba aģentūras darbinieka norīkojumu Komisijā no pagaidu darba aģentūras *Manpower*. Skat., piemēram, vēlāku rīkojumu, 2010. gada 15. septembris, *Briot* (C-386/09, EU:C:2010:526).

[53] Spriedums, 2006. gada 26. oktobris, *Landgren*/*ETF* (F-1/05, EU:F:2006:112). Par saikni starp Direktīvu 2008/104 un Direktīvu 1999/70 skat. šo secinājumu 9. zemsvītras piezīmi.

argumentiem (skat. šo secinājumu 32. punktu), ka ir nepieciešams skaidrs formulējums, lai no Direktīvas 2008/104 darbības jomas izslēgtu vai nu Savienības iestādes LES 13. panta izpratnē, vai Savienības aģentūras [54].

51. Tik skaidra formulējuma Direktīvā 2008/104 nav. Gluži pretēji, Direktīvas 2008/104 3. panta 1. punkta d) apakšpunktā "lietotājuzņēmums" ir definēts plaši, proti, ka [tas] "ir [*jebkura*] fiziska vai juridiska persona, kuras labā un kuras uzraudzībā un vadībā pagaidu darba aģentūras darbinieks strādā noteiktu laiku" (mans izcēlums), bet Regulas Nr. 1922/2006 5. pantā ir noteikts, ka "Institūts ir tiesību subjekts. Visās dalībvalstīs tam ir visplašākā tiesībspēja un rīcībspēja, ko šo valstu tiesību akti piešķir juridiskām personām. Tas var jo īpaši iegūt vai atsavināt kustamu un nekustamu īpašumu, kā arī būt par pusi tiesas procesā." Tādējādi kontekstuāla analīze, kurā Direktīvas 2008/104 3. panta 1. punkta d) apakšpunkts un 1. panta 2. punkts tiek lasīts, ņemot vērā Regulu Nr. 1922/2006, vienlīdz norāda uz tādas aģentūras kā *EIGE* iekļaušanu parametros "lietotājuzņēmums" Direktīvas 2008/104 izpratnē [55].

52. Patiešām, vienīgie jēdziena "lietotājuzņēmums" tekstuālie ierobežojumi ir norādīti 1. panta 2. punktā, kurā pievienoti vārdi "veic saimnieciskas darbības, neatkarīgi no tā, vai tie gūst peļņu vai ne" (skat. šo secinājumu 64.–71. punktu). Neviena no abām Direktīvas 2008/104 atkāpēm nekādā speciālā vai īpašā veidā neattiecas uz Savienības aģentūrām; šīs atkāpes ir 1. panta 3. punkts attiecībā uz "darba līgumiem vai attiecībām, kas izveidotas kā īpašas valsts vai valsts atbalstītas profesionālās apmācības, integrēšanas vai pārkvalificēšanas programmas daļa" un 4. panta 1. punkts attiecībā uz [pamatošanu], "tikai ievērojot vispārējas intereses, jo īpaši attiecībā uz pagaidu darba aģentūru darbinieku aizsardzību, veselības aizsardzības un drošības prasībām darbā, vai vajadzību nodrošināt, ka darba tirgus darbojas labi un ka pārkāpumi ir novērsti". Direktīvas 2008/104 5. panta 2. un 4. punktā, kas attiecas uz vienlīdzīgas attieksmes principa ierobežojumiem, nav norādes uz ES aģentūrām.

53. Arī ar Direktīvas 2008/104 mērķiem un uzdevumiem netiek atbalstīta Savienības aģentūru izslēgšana no "lietotājuzņēmumu" jēdziena. Direktīvas divi mērķi ir attīstīt elastīgos darba attiecību veidus, vienlaikus cenšoties sasniegt sociālo tiesību jaunu saskaņošanas pakāpi. Šīs sociālās tiesības ir balstītas uz līdzsvara meklējumiem starp darba tirgus elastīgumu un [sociālo] drošību, un tās tika nosauktas par "elastdrošību" [56]. Direktīvas 2008/104 2. panta formulējums galvenokārt attiecas uz četriem mērķiem: pagaidu darba aģentūru darbinieku aizsardzību, vienlīdzīgas attieksmes principa ievērošanas garantiju, darba vietu radīšanu un elastīgu darba formu attīstīšanu. Šīs direktīvas mērķis tādēļ ir arī veicināt, lai pagaidu darba aģentūras darbiniekiem būtu pieejams pastāvīgs darbs lietotājuzņēmumā [57]. Darba vietu radīšana un dalība un integrācija darba tirgū ir galvenie mērķi [58]. No lietas materiāliem nav redzama nekāda neatbilstība starp šiem mērķiem un Savienības aģentūru piedāvātajiem darbiem. *EIGE* ir aktīva spēlētāja Lietuvas darba tirgū, un 1. panta 2. punkta izcelsme arī neliecina par tādu aģentūru kā *EIGE* izslēgšanu no tās darbības jomas [59].

54 Šo secinājumu 5. zemsvītras piezīme.

55 Par dažādiem veidiem, kā "konteksts" ietekmē Savienības tiesību aktu interpretāciju, skat. manus secinājumus lietā *Pinckernelle* (C-535/15, EU:C:2016:996, 40. punkts).

56 Skat. ģenerāladvokātes E. Šarpstones [*E. Sharpston*] analīzi lietā KG (Secīga norīkošana darbā saistībā ar pagaidu darba aģentūru darbu) (C-681/18, EU:C:2020:300, it īpaši 36. punkts un tajā norādītie avoti).

57 Spriedums, 2020. gada 14. oktobris, KG (Secīga norīkošana darbā saistībā ar pagaidu darba aģentūru darbu) (C-681/18, EU:C:2020:823, 51. punkts). Tiesa atsaucas uz Direktīvas 2008/104 15. apsvērumu un 6. panta 1. un 2. punktu.

58 Turpat, 50. punkts. Tiesa atsaucas uz 11. apsvērumu.

59 Par Direktīvas 2008/104 1. panta 2. punkta sagatavošanas darbiem skat. Ekspertu grupas ziņojumu "Direktīvas 2008/104/EK par pagaidu darba aģentūrām transponēšanas darbs", Eiropas Komisija, 2011. gada augusts, 6.–9. lpp. (turpmāk tekstā – "2011. gada Ekspertu grupas ziņojums").

54. Termins "lietotājuzņēmumi" ir jāinterpretē plaši[60], lai neapdraudētu Direktīvas 2008/104 mērķa sasniegšanu un tādējādi nekaitētu tās lietderīgai iedarbībai, pārmērīgi un nepamatoti ierobežojot tās piemērošanas jomu. Tas ir tāpēc, ka Tiesa ir nonākusi pie tāda paša secinājuma attiecībā uz jēdziena "pagaidu darba aģentūras darbinieks" nozīmi Direktīvas 2008/104 3. panta 1. punkta c) apakšpunkta un 1. panta 2. punkta izpratnē[61] Šis pats imperatīvs ir obligāti jāpiemēro Direktīvas 2008/104 noteikumiem, kas jāinterpretē pamatlietā.

B. Atbilde uz otro jautājumu

55. Atbilde uz otro jautājumu ir apstiprinoša. Direktīva 2008/104 ir jāinterpretē tādējādi, ka tā izslēdz Direktīvas 2008/104 piemērošanu pagaidu darba aģentūru darbinieku norīkošanai lietotājuzņēmumiem, kas neveic saimniecisko darbību.

56. Jāatzīst, ka Tiesa ir atzinusi, ka tās kompetencē ir lemt par lūgumiem sniegt prejudiciālus nolēmumus par Savienības tiesību normām, kad lietas fakti neietilpst šo tiesību piemērošanas jomā, bet kad šīs normas ir kļuvušas piemērojamas ar valsts tiesībām tāpēc, ka tajās ir atsauce uz Savienības tiesību normu saturu[62]. Tas ietvēra situācijas, kurās iekšējā situācijā dalībvalsts tiesību aktu dēļ tiek izmantota tāda pati pieeja, kā to paredz Savienības tiesību akti, un tā ietver pilnībā iekšējas situācijas[63]. Kā nesen norādīja ģenerāladvokāts M. Bobeks [*M. Bobek*], Tiesa ir nospriedusi – ja risinājumi, kas valsts tiesību aktos ir sniegti situācijām, uz kurām neattiecas aplūkotā Savienības tiesību akta piemērošanas joma, atbilst tiem, kādi ir paredzēti minētajā Savienības tiesību aktā, Savienības interesēs noteikti ir tas, ka –nolūkā nepieļaut turpmākas interpretācijas atšķirības – normas, kuras ir pārņemtas no šī tiesību akta, tiek interpretētas vienveidīgi[64].

57. Tomēr pretēji Lietuvas Republikas un Komisijas nostājai (skat. attiecīgi šo secinājumu 34. un 40. punktu) tā saucamās *Dzodzi* judikatūras, kurā šis princips tika noteikts[65], piemērošanai pamatlietā ir vismaz četri šķēršļi.

58. Pirmkārt, judikatūrā dominējošā tēma ir tādu dalībvalstu tiesību aktu noteikšana, kuri "tieši un bez nosacījumiem" piemēro Savienības tiesību aktu kontekstam, kas nav paredzēts šajā tiesību aktā[66]. Lietā nav neviena šāda skaidri formulēta noteikuma, un vienkārša vārdu "veic saimniecisko darbību" izlaišana Darba kodeksa 75. panta 2. punktā neatbilst šai prasībai[67].

59. Otrkārt, Tiesa ir nospriedusi, ka *Dzodzi* likumu nevar piemērot situācijām, kurās attiecīgā direktīva paredz izslēgšanu no tās piemērošanas jomas[68]. Apraksts "lietotājuzņēmumi, kas veic saimnieciskas darbības, neatkarīgi no tā, vai tie gūst peļņu vai ne", Direktīvas 2008/104 1. panta

60 Jānorāda, ka 2016. gada 17. novembra spriedums *Betriebsrat der Ruhrlandklinik* (C-216/15, EU:C:2016:883) attiecas uz to, vai pagaidu darba aģentūra veica "saimniecisku darbību". Tā neapskatīja šo jautājumu lietotājuzņēmuma kontekstā.

61 Turpat, 36. punkts.

62 Spriedums, 2019. gada 24. oktobris, *Belgische Staat* (C-469/18 un C-470/18, EU:C:2019:895, 21. punkts un tajā minētā judikatūra).

63 Skat., piemēram, spriedumu, 2020. gada 30. janvāris, I.G.I. (C-394/18, EU:C:2020:56, 45. punkts un tajā minētā judikatūra).

64 Ģenerāladvokāta M. Bobeka secinājumi lietā *J & S Service* (C-620/19, EU:C:2020:649, 2. punkts). Skat. arī, piemēram, spriedumu, 2018. gada 7. novembris, K un B (C-380/17, EU:C:2018:877, 35. punkts).

65 Spriedums, 1990. gada 18. oktobris, *Dzodzi* (C-297/88 un C-197/89, EU:C:1990:360).

66 Spriedums, 2018. gada 7. novembris, K un B (C-380/17, EU:C:2018:877, 36. punkts un tajā minētā judikatūra). Skat. arī, piemēram, spriedumus, 1995. gada 28. marts, *Kleinwort Benson* (C-346/93, EU:C:1995:85, 20. punkts); 2020. gada 4. jūnijs, C.F. (Nodokļu audits) (C-430/19, EU:C:2020:429, 26. punkts), un 2020. gada 10. septembris, *Tax-Fin-Lex* (C-367/19, EU:C:2020:685, 21. punkts).

67 Šajā sakarā skat. it īpaši spriedumu, 2020. gada 10. decembris, *J & S Service* (C-620/19, EU:C:2020:1011).

68 Spriedums, 2012. gada 18. oktobris, *Nolan* (C-583/10, EU:C:2012:638, 33., 34., 43. un 54. punkts).

2. punktā būtu bezjēdzīgs, ja ar Direktīvu 2008/104 izveidotos tiesību aktus attiecinātu arī uz pagaidu darba aģentūru darbinieku norīkošanu lietotājuzņēmumiem, kas neveic saimniecisko darbību.

60. Treškārt, aplūkojot judikatūru plašāk un atkārtoti pieņemot ģenerāladvokāta M. Bobeka pieeju, galvenais ir tas, vai Savienības tiesību normu, kuras interpretācija tika lūgta, likumdevējs bija izmantojis tādā kontekstā, kas bijis pārāk attālināts no sākotnējā konteksta [69]. Sākotnējais konteksts attiecas tikai uz lietotājuzņēmumiem, kas veic saimnieciskas darbības, kaut arī to sašaurina Direktīvas 2008/104 1. panta 2. punktā iekļautais apraksts "neatkarīgi no tā, vai tie gūst peļņu vai ne" [70]. Piemērojot Direktīvu 2008/104 ārpus šiem parametriem, tā tiek attiecināta arī uz attālinātu un atvērtu kontekstu, tiešā pretrunā šīs direktīvas 1. panta 2. punkta formulējumam.

61. Ceturtkārt, jāatzīmē, ka ar Direktīvu 2008/104 tiek izveidota aizsardzības sistēma [71], lai uzlabotu pagaidu darba aģentūru darbinieku minimālo aizsardzību [72] attiecībā uz viņu darba un nodarbinātības pamatapstākļiem [73]. Tiesas virspalāta ir nospriedusi saistībā ar direktīvo minimālo saskaņošanu, ka, ciktāl dalībvalsts izvēlas izmantot rīcības brīvību, pārsniedzot to minimālās prasības [74], tā neīsteno Savienības tiesību aktus Hartas 51. panta 1. punkta izpratnē [75]. Tāpēc Direktīvai 2008/104 tāpat nav nozīmes Lietuvas tiesību aktu interpretācijā attiecībā uz uzņēmumiem, kuri neveic saimnieciskās darbības šīs direktīvas 1. panta 2. punkta izpratnē un kuriem ir norīkoti pagaidu darba aģentūru darbinieki [76]. Tas attiecas uz visām 19 dalībvalstīm, kuras Direktīvu 2008/104 ir īstenojušas tāpat kā Lietuva (skat. šo secinājumu 27. punktu).

C. Atbilde uz trešo jautājumu

62. Atbilde uz šo jautājumu ir apstiprinoša. *EIGE* darbības jomas un funkcijas, kā noteikts Regulas Nr. 1922/2006 3. un 4. pantā, ir jāuzskata par saimnieciskām darbībām saskaņā ar Direktīvas 2008/104 1. panta 2. punktu.

63. Tas ir šādu iemeslu dēļ.

69 Ģenerāladvokāta M. Bobeka secinājumi lietā *J & S Service* (C-620/19, EU:C:2020:649, 50. punkts).

70 Skat. līdzīgi spriedumu, 2020. gada 10. decembris, *J & S Service* (C-620/19, EU:C:2020:1011, 46. un 47. punkts).

71 Direktīvas 2008/104 12. apsvērums.

72 Direktīvas 2008/104 18. apsvērums. Skat. arī spriedumu, 2020. gada 14. oktobris, KG (Secīga norīkošana darbā saistībā ar pagaidu darba aģentūru darbu) (C-681/18, EU:C:2020:823).

73 Direktīvas 2008/104 14. apsvērums.

74 Direktīvas 2008/104 9. panta 1. punkts.

75 Spriedums, 2019. gada 19. novembris, *TSN* un *AKT* (C-609/17 un C-610/17, EU:C:2019:981, 52. punkts). 50. punktā Tiesa nosprieda, ka "pamatlietā aplūkotās situācijas atšķiras no situācijām, kad ar Savienības aktu dalībvalstīm tiek piešķirta brīvība izvēlēties vienu no vairākiem piemērošanas [īstenošanas] režīmiem vai rīcības vai novērtējuma brīvība, kas ir ar šo aktu izveidotā regulējuma neatņemama sastāvdaļa, vai arī no situācijas, kurā ar šādu aktu dalībvalstīm ir atļauts noteikt specifiskus pasākumus, kas paredzēti, lai sekmētu tās mērķa īstenošanu". Skat. arī ģenerāladvokāta Dž. Hogana [*G. Hogan*] secinājumus lietā KV (Palīdzība mājokļu jomā) (C-94/20, EU:C:2021:155, 64. punkts) un ģenerāladvokāta M. Bobeka secinājumus lietā *Asociația "Forumul Judecătorilor din România*" u.c. (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19 un C-355/19, EU:C:2020:746; 190.–194. punkts). Atzīstu, ka Direktīvā 2008/104 atšķirībā no attiecīgās direktīvas lietā *TSN* un *AKT* nav īpaša noteikuma, kas ļautu dalībvalstīm ieviest pasākumus, kuri ir labvēlīgāki pagaidu darba aģentūru darba ņēmēju aizsardzībai. Tomēr Direktīva 2008/104 ir minimālās saskaņošanas direktīva, kuras prasības, Lietuvai to īstenojot, ir pārsniegtas.

76 Tomēr jāatzīmē, ka, lai arī norīkošana uz šādiem uzņēmumiem nav pakļauta Hartas 31. pantā noteiktajam pienākumam par tiesībām uz godīgiem un taisnīgiem darba apstākļiem, tos joprojām regulē abas pamattiesības, kuras garantē Lietuvas tiesību akti un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija. Skat. it īpaši ģenerāladvokāta H. Saugmandsgora Ēes [*H. Saugmandsgaard Øe*] secinājumus lietā Komisija/Ungārija (Lauksaimniecības zemes lietojuma tiesības) (C-235/17, EU:C:2018:971). Tas attiecas uz visām 19 dalībvalstīm, kuras Direktīvu 2008/104 ir īstenojušas tāpat kā Lietuva.

64. Pirmkārt, saistībā ar citu Savienības sociālās politikas tiesību aktu, proti, Padomes Direktīvu 2001/23/EK (2001. gada 12. marts) par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz darbinieku tiesību aizsardzību uzņēmumu, uzņēmējsabiedrību vai uzņēmumu vai uzņēmējsabiedrību daļu īpašnieka maiņas gadījumā [77], Tiesa ir šauri interpretējusi apstākļus, kādos valsts uzņēmumi ir izslēgti no šīs direktīvas darbības jomas attiecībā uz "saimniecisko darbību" neveikšanu, un nospriedusi, ka šādi apstākļi aprobežojas ar "valsts pārvaldes struktūru reorganizāciju vai pārvaldes funkciju nodošanu no vienas iestādes otrai" [78]. Tas, ka *EIGE* ir valsts institūcija, pats par sevi nenozīmē, ka *EIGE* nevarētu tikt piemēroti Direktīvas 2008/104 1. panta 2. punkta parametri kā "lietotājuzņēmumam" [79]. Kā redzams no analīzes šo secinājumu 67. un 68. punktā par *EIGE* uzdevumiem un darbības jomām (skat. attiecīgi Regulas Nr. 1922/2006 3. un 4. pantu), kā arī tās mērķiem (2. pants), nevar uzskatīt, ka *EIGE* iesaistītos darbībās, kas ir publiskās varas pilnvaru īstenošana [80].

65. Otrkārt, ar Direktīvas 2008/104 1. panta 2. punkta izcelsmi tiek atbalstīta šīs direktīvas plaša interpretācija, lai izvairītos no negodīgas konkurences [81], tāpat kā pastāvošā Tiesas judikatūra; jēdziens "saimnieciskas darbības" parasti tiek interpretēts plaši [82] neatkarīgi no Savienības kompetences nozares, kurā rodas jautājums [83]. Tas ir jāpatur prātā, piemērojot pamatlietā Tiesas 2016. gada 17. novembra spriedumā *Betriebsrat der Ruhrlandklinik* [84] lietotos vārdus "saimnieciskas darbības" saskaņā ar Direktīvas 2008/104 1. panta 2. punktu. Rezultātā ir jāatbild uz jautājumu, vai *EIGE* veic jebkādas darbības, kas saistītas ar preču vai pakalpojumu piedāvāšanu attiecīgajā tirgū [85].

66. Šajā sakarā jānorāda, ka saskaņā ar Regulas Nr. 1922/2006 14. panta 3. punkta b) apakšpunktu institūta ieņēmumos iekļauj "maksājumus, ko saņem par sniegtajiem pakalpojumiem", tādējādi ES likumdevējs bija paredzējis, lai *EIGE* darbotos kā tirgus dalībnieks, pat ja līdz šim – un kā *EIGE* norādījusi atbildē uz Tiesas rakstveida jautājumiem – to ir finansējusi vienīgi Komisija.

67. Turklāt Regulas Nr. 1922/2006 2. panta mērķi ļauj identificēt vairākus tirgus, kas ir atvērti preču vai pakalpojumu sniegšanai; valstu un Savienības politikas ietekmēšana ir klasisks komerclobistu darbības lauks; tehniskās palīdzības sniegšana Savienības iestādēm un dalībvalstu iestādēm, lai palielinātu pilsoņu izpratni par dzimumu līdztiesību, nav *EIGE* monopols Eiropas mērogā; palīdzība dzimumu līdztiesības iekļaušanā Savienības politikā un no tās izrietošajā nacionālajā politikā Regulā Nr. 1922/2006 arī nav minēta kā *EIGE* ekskluzīvā kompetence, un to uzņēmušies daudzi dalībnieki.

77 OV 2001, L 82, 16. lpp.

78 Ģenerāladvokāta M. Špunara [*M. Szpunar*] secinājumi lietā *ISS Facility Services* (C-344/18, EU:C:2019:1009, 41. punkts), atsaucoties uz spriedumiem, 1996. gada 15. oktobris, *Henke* (C-298/94, EU:C:1996:382, 14. punkts); 2000. gada 26. septembris, *Mayeur* (C-175/99, EU:C:2000:505, 33. punkts), un 2004. gada 11. novembris, *Delahaye* (C-425/02, EU:C:2004:706, 30. punkts).

79 Turpat.

80 Piemēram, spriedums, 2017. gada 20. jūlijs, *Piscarreta Ricardo* (C-416/16, EU:C:2017:574, 34. un 35. punkts).

81 Skat. sociālo partneru nostāju 2011. gada Ekspertu grupas ziņojumā, šo secinājumu 59. zemsvītras piezīme, 8. lpp.

82 Piemēram, kā norādīju savos secinājumos lietā *TopFit* un *Biffi* (C-22/18, EU:C:2019:181, 53. punkts), Tiesa 2000. gada 11. aprīļa spriedumā *Deliège* (C-51/96 un C-191/97, EU:C:2000:199, 51. punkts), lietā par brīvas pārvietošanās ierobežojumu, nosprieda ka (finanšu) grantu [stipendiju] piešķiršana uz sporta rezultātu pamata, kā arī no valdības un privātiem sponsoriem ir svarīgs faktors, nosakot, vai sportists amatieris bija iesaistīts saimnieciskajā darbībā. Tiesa savā 2019. gada 13. jūnija spriedumā *TopFit* un *Biffi* (C-22/18, EU:C:2019:497) nevilcinoties aizstāvēja *D. Biffi* tiesības uz brīvu pārvietošanos kā Savienības pilsonim saskaņā ar LESD 21. pantu, lai gan lieta attiecās uz amatieru vieglatlētiku; par "saimniecisko darbību" konkurences tiesību jomā skat., piemēram, spriedumu, 2008. gada 1. jūlijs, *MOTOE* (C-49/07, EU:C:2008:376).

83 Piekrītu ģenerāladvokāta H. Saugmandsgora Ēes pieejai lietā *Betriebsrat der Ruhrlandklinik* (C-216/15, EU:C:2016:518, 47. punkts), ka, ņemot vērā, ka iesaistīšanās "saimnieciskajā darbībā" definīcija nav skaidra ne no Direktīvas 2008/104 satura, ne no sagatavošanās darba, Tiesa varēja atsaukties uz "saimnieciskās darbības" nozīmi citās Savienības tiesību jomās.

84 C-216/15, EU:C:2016:883.

85 Turpat, 44. punkts un tajā minētā judikatūra.

68. Piemēri darbībām, kuras ietver preču vai pakalpojumu piedāvāšanu un kurās ir iesaistīti komercuzņēmumi, ir ietverti *EIGE* uzdevumu skaitā, kā uzskaitīts 3. pantā. Spilgti piemēri ir datu un informācijas izplatīšana par dzimumu līdztiesību, tostarp pētniecības centriem un līdztiesības struktūrām attiecīgajās valstīs, nevalstiskām organizācijām un sociālajiem partneriem (3. panta 1. punkta a) apakšpunkts); metodoloģisko līdzekļu izplatīšana ES iestādēm un dalībvalsts valdības iestādēm (3. panta 1. punkta c) apakšpunkts); apsekojumu veikšana par stāvokli Eiropā dzimumu līdztiesības jomā (3. panta 1. punkta d) apakšpunkts); konferenču organizēšana (3. panta 1. punkta g) apakšpunkts) un dialoga attīstīšana dažādās struktūrās (3. panta 1. punkta i) apakšpunkts). Citu struktūru darbības, proti, darbības, ko veikušas "[..] citas iestādes, struktūras un kompetentās valstu un starptautiskās organizācijas", ir noteiktas 4. panta 3. punktā.

69. Atzīstu, ka *EIGE* savā atbildē uz Tiesas uzdotajiem jautājumiem ir norādījusi, ka tās pamatuzdevums ir datu vākšana un datu analīze un izplatīšana un ka tā ir vienīgais salīdzināmo datu avots par vīriešu un sieviešu līdztiesību gan Savienības, gan valstu līmenī. Tomēr šajos secinājumos apkopotie tiesību akti parāda, ka šī nav tās vienīgā darbība.

70. Visbeidzot, lai gan lietas materiālos ir norādīts, ka visas *EIGE* darbības pašlaik tiek finansētas no ES līdzekļiem, nevis no ieņēmumiem par pakalpojumiem, kas sniegti saskaņā ar Regulas Nr. 1922/2006 14. panta 3. punkta b) apakšpunktu, tas neliedz secināt, ka tā veic "saimnieciskas darbības". Tas ir tāpēc, ka ar Direktīvas 2008/104 1. panta 2. punktu tiek padarīts mazsvarīgs tas, vai lietotājuzņēmums gūst peļņu[86]. Saskaņā ar judikatūru, kas izstrādāta saskaņā ar Direktīvu 2001/23, Tiesa ir nospriedusi, ka pakalpojumi, kuri, nebūdami saistīti ar publiskās varas pilnvaru īstenošanu, tiek nodrošināti sabiedriskās interesēs un bez peļņas gūšanas nolūka un kuri konkurē ar tādu uzņēmēju piedāvājumiem, kam ir peļņas gūšanas nolūks, ir kvalificēti kā saimnieciskā darbība[87]. Tādējādi, pretēji *EIGE* un Komisijas argumentiem to atbildē uz rakstveida jautājumiem, nav nozīmes tam, vai *EIGE*, veicot savu darbību, cenšas sasniegt uz konkurenci vērstus mērķus; svarīga ir pakalpojumu, ar ko tiek konkurēts ar *citiem uzņēmumiem*, esamība attiecīgajos tirgos, kuri to dara. *EIGE* uzdevumu noteikšana atbilstīgi Savienības kompetences jomām (Regulas Nr. 1922/2006 4. panta 1. punkts) arī nemazina *EIGE* "saimniecisko darbību" veikšanu, ņemot vērā Savienības kompetences plašumu attiecībā uz dzimumu līdztiesību, kuras veicināšana ir sabiedrības interesēs.

71. Visbeidzot ir jāatgādina, ka Direktīvas 2008/104 piemērošanas jomas plaša interpretācija ir pamatota, lai neapdraudētu direktīvas mērķa sasniegšanu un nekaitētu tās lietderīgai iedarbībai (skat. iepriekš 54. punktu).

D. Atbilde uz ceturto jautājumu

72. Atbilde uz ceturto jautājumu ir apstiprinoša. Ja attiecīgās dalībvalsts tiesas ir konstatējušas, ka visi amati un darba funkcijas, ko veic pagaidu darba aģentūras darbinieki, ietver uzdevumus, ko veic tikai tie darbinieki, kuri nodarbināti saskaņā ar Civildienesta noteikumiem, pagaidu darba

[86] Pretēji *EIGE* izvirzītajiem argumentiem nav nozīmes tam, ka *EIGE* nav "nodokļa maksātājs" Padomes Direktīvas 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV 2006, L 347, 1. lpp.) 9. panta izpratnē. Skat. Komisijas dokumentu ARES (2018) 4985586-28/09/2018.

[87] Spriedums, 2017. gada 20. jūlijs, *Piscarreta Ricardo* (C-416/16, EU:C:2017:574, 34. punkts un tajā minētā judikatūra). Jāatzīmē, ka Direktīva 1999/70 par pamatnolīgumu par darbu uz noteiktu laiku un ar kuru ir saistīta Direktīva 2008/104 (skat. šo secinājumu 9. zemsvītras piezīmi), attiecas uz darba līgumiem uz noteiktu laiku, kas noslēgti ar valsts iestādēm un citām publiskā sektora struktūrām. Skat. spriedumu, 2018. gada 25. oktobris, *Sciotto* (C-331/17, EU:C:2018:859, 43. punkts). Šis konteksts liecina, ka no jēdziena "saimniecisku darbību veikšana" Direktīvā 2008/104 būtu jāizslēdz tikai publiskas struktūras, kas veic valsts pamatfunkcijas.

aģentūras darbinieku attiecīgie amati un darba funkcijas ir jāuzskata par "šo pašu darbu" Direktīvas 2008/104 5. panta 1. punkta izpratnē[88]. Tas saskan ar *EIGE* administratīvo autonomiju un Civildienesta noteikumiem.

73. Tas tā ir šādu iemeslu dēļ.

74. Pirmkārt, pamatlietas apstākļos puse, kas atbildīga par Direktīvas 2008/104 5. panta 1. punktā noteiktā vienlīdzīgas attieksmes pienākuma pārkāpumu, ir atbildētājs darba devējs. Kā norādījuši pieteikuma iesniedzēji (šo secinājumu 24. punkts), iesniedzējtiesa ar 5. panta 1. punkta interpretāciju vēloties noteikt atbildētāja darba devēja pienākumus saskaņā ar Lietuvas tiesību aktiem attiecībā pret pieteikuma iesniedzēju, nevis *EIGE*. Tādējādi zināmā mērā diskusija rakstveida apsvērumos par to, cik lielā mērā ES direktīvās ietvertās saistības ir piemērojamas Savienības iestādēm, darbojoties kā darba devējām, ir lieka[89], jo visi šie nolēmumi attiecas uz prasībām, kas ierosinātas Vispārējā tiesā, kur iestāde bija atbildētāja tās darbinieku iesniegtajās sūdzībās[90]. Šie nolēmumi attiecas uz direktīvu ietekmi uz ES iestādēm attiecībā uz "savu personālu"[91].

75. Otrkārt, nerodas jautājums par *EIGE* autonomijas vai Civildienesta noteikumu pārkāpšanu, jo pieteikuma iesniedzēji vēlas vienīgi un tikai no atbildētāja, nevis no *EIGE*, neizmaksāto atalgojumu, kas, kā viņi apgalvo, būtu viņiem jāmaksā, nevis viņu pagaidu darba līgumus pārveidošanu par pastāvīgiem līgumiem. Tādēļ nerodas jautājums par to, ka Lietuvas tiesas būtu piešķīrušas pieteikuma iesniedzējiem Eiropas Savienības ierēdņa vai cita aģenta statusu, pārkāpjot Civildienesta noteikumus un Savienības iestāžu autonomiju[92]. Pretēji Komisijas argumentiem pamatlieta tādējādi atšķiras no sprieduma *Tordeur*[93], uz kuru Komisija atsaucās savā atbildē uz Tiesas rakstveida jautājumiem, jo pagaidu darba aģentūras darbinieks minētajā lietā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu vēlējās pamatoties uz Beļģijas tiesību normu, saskaņā ar kuru Eiropas Komisijai noteiktā termiņa līgums būtu jāpārveido par nenoteikta laika līgumu. Tiesa nosprieda šādi:

"Taisnība, ka pagaidu darbiniekam nevar liegt sociālo aizsardzību tikai tāpēc, ka viņš ir nodots Kopienas iestādes rīcībā. Tomēr šādu aizsardzību nevar nodrošināt, aizskarot Kopienu iestāžu autonomiju šajā jomā. [..] nav iespējams, ka darba līgums, kas noslēgts uz nenoteiktu laiku, stājas

88 Skat. Regulas Nr. 1922/2006 6. pantu un LESD 335. un 336. pantu.

89 Lietuvas Republika, 33. punkts; Komisija, 42. punkts.

90 Skat., piemēram, spriedumus, 2013. gada 19. septembris, Komisija/*Strack*, pārskatīšana (C-579/12 RX-II, EU:C:2013:570); 2016. gada 13. decembris, *IPSO*/ECB (T-713/14, EU:T:2016:727, 105. un 106. punkts), un 2019. gada 7. februāris, RK/Padome (T-11/17, EU:T:2019:65). Diskusiju par pamatiem, ar kuriem direktīvas var būt saistošas Savienības iestādēm, skat. Cortese, B. "Reasonableness of legislative choices and protection against (discriminatory) dismissal of temporary staff: does the approach of the Court of Justice of the European Union to judicial review and judicial control meet high rule of law standards?" (2012) 12 *Era Forum* 641., 650.–651. lpp.

91 Spriedums, 2018. gada 4. decembris, *Carreras Sequeros* u.c./Komisija (T-518/16, EU:T:2018:873, 60. punkts un tajā minētā judikatūra). Skat. arī spriedumu, 2019. gada 24. septembris, VF/ECB (T-39/18, nav publicēts, EU:T:2019:683).

92 Spriedums, 1975. gada 11. marts, *Porrini* u.c. (65/74, EU:C:1975:38, 14. un 15. punkts). Skat. arī spriedumus, 2000. gada 9. novembris, *Vitari* (C-126/99, EU:C:2000:609, 31. punkts), un 2005. gada 8. septembris, AB (C-288/04, EU:C:2005:526, 31. punkts). Kā norādīts lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2018/1046 (2018. gada 18. jūlijs) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu [Nr. 966/2012] (OV 2018, L 193, 1. lpp.), aizliedz funkciju izpildes nodošanu personām, kuras nestrādā saskaņā ar Civildienesta noteikumiem. Tomēr šis jautājums nerodas pamatlietā, kura attiecas vienīgi uz darba samaksu.

93 Spriedums, 1985. gada 3. oktobris, 232/84, EU:C:1985:392.

spēkā nevis norādītās kompetentās iestādes lēmuma rezultātā, bet gan fakta rezultātā, ka noteikti dalībvalsts, kurā šī iestāde atrodas, tiesību akti attiecībā uz pagaidu darbu netika izpildīti (pat ja tas atzīts ar valsts tiesas nolēmumu)[94]".

76. Lietas materiālos nav nekādu norāžu, ka kāds cits kā atbildētājs darba devējs būtu atbildīgs vai nu par prasītāju prasīto samaksu, vai Direktīvas 2008/104 5. panta 1. punktā noteikto pienākumu, ka "darba un nodarbinātības pamata apstākļiem pagaidu darba aģentūru darbiniekiem" jābūt "to norīkojuma laikā lietotājuzņēmumā vismaz tādiem pašiem kā tiem, ko piemērotu, ja tie šajā uzņēmumā darbā būtu pieņemti tieši un veiktu šo pašu darbu[95]".

77. Jāatzīst, ka Direktīvā 2008/104 paredzētā "darba samaksa" šajā noteikumā nav definēta[96] un ka šajā direktīvā ir citi noteikumi, kas, iespējams, ir pretrunā *EIGE* autonomijai, piemēram, 10. pants, ar kuru dalībvalstīm tiek ļauts noteikt sankcijas lietotājuzņēmumiem. Tomēr tas būtu atkarīgs no soda veida un konkrētā gadījuma apstākļiem. Taču pamatlieta skar tikai darba un nodarbinātības nosacījumus attiecībā uz "darba samaksu" saskaņā ar 3. panta f) punkta ii) apakšpunktu un to, kā aprēķināt "vismaz tādus pašus kā tos, ko piemērotu", ja pieteikuma iesniedzēji darbā būtu pieņemti tieši" saskaņā ar 5. panta 1. punktu. Lietuvas tiesu veiktā *CEOS* 80. panta režīma piemērošana ir loģiska, ņemot vērā izdarītos faktiskos konstatējumus, un es nepiekrītu Komisijas argumentiem šajā sakarā, ka tas rada nepārvaramas grūtības (skat. šo secinājumu 45. zemsvītras piezīmi).

78. *EIGE* un Komisija apgalvo, ka Direktīvas 2008/104 5. panta 1. punktā ietvertajai frāzei "šajā uzņēmumā darbā būtu pieņemti tieši un veiktu šo pašu darbu" būtu vērts piemērot salīdzinājumu starp pagaidu darbiniekiem, kurus *EIGE tieši* pieņem darbā pagaidu darba veikšanai saskaņā ar Lietuvas tiesību aktiem, nevis caur pagaidu darba aģentūru, savukārt gan pieteikuma iesniedzēji, gan Lietuvas Republika apgalvo, ka salīdzinošajā pārbaudē tā vietā būtu jāapsver pieņemšana darbā saskaņā ar Civildienesta noteikumiem.

79. Neviens no tiem neatspoguļo pilnu nepieciešamo darbību ainu. Ir jāatgādina, ka "vienlīdzīgas attieksmes princips, kas paredzēts Direktīvas 2008/104 5. panta 1. punktā [..] [nosaka, ka] pagaidu darba aģentūras darbiniekiem to norīkojuma laikā lietotājuzņēmumā ir jābūt vismaz tādiem pašiem kā tie, ko piemērotu, ja tie šajā uzņēmumā būtu pieņemti darbā tieši un veiktu šo pašu darbu"[97].

80. Kā paskaidrots pieteikuma iesniedzēju rakstveida apsvērumos (skat. šo secinājumu 29. punktu) un Lietuvas Republikas apsvērumos (šo secinājumu 37. punkts), 5. panta 1. punkts prasa faktu izmeklēšanu[98]. Vai pagaidu darbinieks darba vietā, ko tas ieņem, faktiski ir veicis pastāvīgā darbinieka funkcijas, kurš saņem lielāku atalgojumu par to, kas tiek saņemts saskaņā ar

[94] Turpat, 27. un 28. punkts. 26. punktā Tiesa ir atzīmējusi, ka "Eiropas Savienības Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtības 6. pantā ir noteikts, ka katrai iestādei jānosaka, kurš ir pilnvarots pieņemt darbā darbiniekus saskaņā ar līgumu, neatkarīgi no tā, vai tie ir pagaidu darbinieki, palīgdarbinieki, vietējie darbinieki vai pat īpašie padomnieki". Skat. arī, piemēram, spriedumu, 2005. gada 8. septembris, AB (C-288/04, EU:C:2005:526). Jānorāda arī, ka pamatlieta nav līdzīga situācijai, kuru apskatījis ģenerāladvokāts L. A. Helhūds [*L. A. Geelhoed*] lietā *Betriebsrat der Vertretung der Europäischen Kommission in Österreich* (C-165/01, EU:C:2003:224, 100. punkts). Kā Tiesas sprieduma piemēru, kurā dalībvalsts tiesas rīkojums, kas attiecās uz vietējo personālu, kuru nodarbina ES aģentūra, neaizskāra Kopienas iestāžu autonomijas jomu, skat. spriedumu, 2000. gada 9. novembris, *Vitari* (C-126/99, EU:C:2000:609).

[95] Skat. arī Direktīvas 2008/104 14. apsvērumu.

[96] Ieteikumus par to, kā Savienības tiesību aktu elementi var palīdzēt veikt šo uzdevumu, skat. 2011. gada Ekspertu grupas ziņojumā (šo secinājumu 59. zemsvītras piezīme), 16.–18. lpp.

[97] Spriedums, 2020. gada 14. oktobris, KG (Secīga norīkošana darbā saistībā ar pagaidu darba aģentūru darbu) (C-681/18, EU:C:2020:823; 52. punkts).

[98] Patiešām, izvērtējot, vai ir pārkāpts vienlīdzīgas attieksmes princips, dalībvalsts tiesai ir jāizvērtē visi attiecīgie fakti, tostarp tas, vai attiecīgās grupas ir salīdzināmas, vai ir bijusi atšķirīga attieksme vai nav un vai tas ir objektīvi pamatots. Skat., piemēram, manus secinājumus lietā *GILDA-UNAMS* u.c. (C-282/19, EU:C:2021:217).

pagaidu darba līgumu? Darba līgumi un Civildienesta noteikumi, veicot šo pārbaudi, vairāk noder kā pierādījums, nevis tiesību normas. No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka faktiski šo faktu pārbaudi veica Darba strīdu komisija (skat. šo secinājumu 20. punktu). Pēc tam, kad, pamatojoties uz pierādījumiem, tika noskaidrots, kādas funkcijas un darbības pagaidu darba aģentūras darbinieks ir veicis, ieskaitot vienošanās analīzi, Darba strīdu komisija noteica darba atalgojumu, kas jāmaksā atbildētājam un kas bija noteikts II funkciju grupas 4. pakāpei saskaņā ar *CEOS* 80. pantu.

81. Treškārt, kā jau norādīts, vienlīdzīgas attieksmes principa, viena no Direktīvas 2008/104 stūrakmeņiem, ierobežošana ir atļauta tikai "atsevišķos gadījumos"[99]. Tie ir noteikti Direktīvas 2008/104 5. panta 2.–4. punktā. Pamatlietā tādu nav.

82. Visbeidzot – varētu rasties jautājums par to, kas būtu jādara, ja *EIGE* ir pārsniegusi Regulas Nr. 1922/2006 4. panta 5. punktā noteikto rīcības brīvību "iesaistīties līgumattiecībās, jo īpaši slēdzot apakšlīgumus ar citām organizācijām, lai veiktu tos uzdevumus, ko Institūts var tām uzticēt[100]", vai kā citādi rīkojusies neatbilstoši Civildienesta noteikumiem, kas *EIGE* ir saistoši saskaņā ar Regulas Nr. 1922/2006 13. panta 1. punktu[101].

83. Judikatūrā ir noteikts, ka "pagaidu darbu raksturo trīsstūrveida attiecības starp darbinieku, ārēju aģentūru un Savienības iestādi vai organizāciju, kas paredz divu līgumu noslēgšanu – pirmo starp pagaidu darba aģentūru un Savienības iestādi vai organizāciju un otro starp pagaidu darbinieku un pagaidu darba aģentūru. [..] Tādējādi šīs attiecības raksturo privātas starpnieksabiedrības klātbūtne, kas gūst peļņu, nododot darbinieku Savienības iestādes rīcībā vai norīkojot to konkrētu uzdevumu veikšanai šajā iestādē vai tās labā. Tieši šo ārējo aģentūru kā starpnieku iesaiste neļauj secināt, ka pastāv tieša juridiska saikne starp ieinteresēto personu un Savienības iestādi vai organizāciju"[102].

84. Trīsstūrveida attiecības tāpēc pamato trīsstūrveida risinājumu. Atbildētājs darba devējs, nevis pieteikuma iesniedzēji, ir tas, kuram jāceļ prasība Eiropas Savienības Vispārējā tiesā, lai lūgtu piedzīt no *EIGE* Lietuvas tiesneša piespriestos parādus, ja viņi saskaņā ar Savienības tiesību aktiem vēlas apgalvot, ka *EIGE* ir pārsniegusi savas pilnvaras attiecībā uz darba, kurā tā faktiski norīkoja pieteikuma iesniedzējus, raksturu. Kā apgalvojusi Lietuvas Republika (šo secinājumu 35. punkts), šis risinājums atbilstot noteikumu par pagaidu darba aģentūras darbiniekiem trūkumam Civildienesta noteikumos.

99 Direktīvas 2008/104 17. apsvērums.

100 Vispārīgi, par Komisijas tiesībām dibināt līgumattiecības, skat. spriedumu 1989. gada 6. decembris, *Mulfinger* u.c./Komisija (C-249/87, EU:C:1989:614; 10. punkts). Skat. arī LESD 272. un 335. pantu.

101 Saskaņā ar iedibināto judikatūru tas var rasties, piemēram, saistībā ar vienu no funkcijām, kas ar Līgumiem tiek piešķirta iestādēm, un tāpēc ir nepieciešama nodarbināšana saskaņā ar Civildienesta noteikumiem, nevis līgumiem, kurus reglamentē dalībvalstu tiesību akti. Skat. spriedumu, 1989. gada 6. decembris, *Mulfinger* u.c./Komisija (C-249/87, EU:C:1989:614).

102 Spriedums, 2018. gada 13. jūlijs, *Quadri du Cardano*/Komisija (T-273/17, EU:T:2018:480, 68. punkts un tajā minētā judikatūra). Skat. arī spriedumu, 2013. gada 11. aprīlis, *Della Rocca* (C-290/12, EU:C:2013:235, 40. punkts).

85. Pie šī secinājuma es nonāku, ņemot vērā pieteikuma iesniedzēju tiesības vērsties tiesā un tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību saskaņā ar Hartas 47. panta pirmo daļu[103], ņemot vērā grūtības, ar kurām viņi varētu saskarties saistībā ar *locus standi* nodrošināšanu Vispārējā tiesā, ja nav līguma ar *EIGE*[104].

VII. Secinājumi

86. Tāpēc ierosinu sniegt *Lietuvos Aukščiausiasis Teismas* (Lietuvas Augstākā tiesa) šādu atbildi:

1) Savienības aģentūras, piemēram, Eiropas Dzimumu līdztiesības institūts (*EIGE*), saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/104/EK (2008. gada 19. novembris) par pagaidu darba aģentūrām 1. panta 2. punktu ir "lietotājuzņēmumi", kā tas definēts Direktīvas 2008/104 3. panta 1. punkta d) apakšpunktā.

2) Direktīva 2008/104 ir jāinterpretē tādējādi, ka tā izslēdz Direktīvas 2008/104 piemērošanu pagaidu darba aģentūru darbinieku norīkošanai lietotājuzņēmumiem, kas neveic saimniecisko darbību.

3) *EIGE* darbības jomas un funkcijas, kā noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1922/2006 (2006. gada 20. decembris) par Eiropas Dzimumu līdztiesības institūta izveidi 3. un 4. pantā, ir jāuzskata par saimnieciskām darbībām saskaņā ar Direktīvas 2008/104 1. panta 2. punktu.

4) Ja attiecīgās dalībvalsts tiesas ir konstatējušas, ka visi amati un darba funkcijas, ko veic pagaidu darba aģentūras darbinieki, ietver uzdevumus, ko veic tikai tie darbinieki, kuri nodarbināti saskaņā ar Civildienesta noteikumiem, pagaidu darba aģentūras darbinieku attiecīgos amatus un darba funkcijas var uzskatīt par "šo pašu darbu" Direktīvas 2008/104 5. panta 1. punkta izpratnē. Tas saskan ar *EIGE* administratīvo autonomiju un Civildienesta noteikumiem.

[103] Saistībā ar jautājumiem, kas radušies šajā lietā, skat. it īpaši spriedumu, 2020. gada 25. jūnijs, *SatCen*/KF (C-14/19 P, EU:C:2020:492).

[104] Skat., piemēram, rīkojumu, 2001. gada 6. jūlijs, *Dubigh* un *Zaur-Gora*/Komisija (T-375/00, EU:T:2001:181), un spriedumu, 2016. gada 13. decembris, *IPSO*/ECB (T-713/14, EU:T:2016:727). Šeit ir piemērojams arī Direktīvas 2008/104 21. apsvērums, ar kuru dalībvalstīm tiek paredzēts pienākums uzlikt "iedarbīgas, atturošas un samērīgas sankcijas, ko piemēro gadījumos, kad netiek pildīti [..] pienākumi", kas noteikti Direktīvā 2008/104, tās 10. pantā. Turklāt ārpuslīgumiskā atbildība, šķiet, ir izslēgta saskaņā ar judikatūru. Piemēram, skat. spriedumu, 1985. gada 3. oktobris, *Tordeur* (232/84, EU:C:1985:392; 15.–21. punkts).